

BROEN

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 6 - 2009

Advent

Kirkens "Kom, Herre"

s. 6

Inkarnasjonen, anglikanere og Kirkens katolisitet

I DISSE DAGER forbereder verdens kristne seg på feiringen av inkarnasjonens mysterium, den hendelse som sammen med påsken definerer vår tro. For kort tid siden kom den overraskende nyheten om Benedikt XVI's håndsrekning til anglikanere som ønsker full enhet med Roma (se s. 8). Finnes det en sammenheng?

VED SIN INKARNASJON forenet Gud seg ikke med en abstrakt størrelse – ”menneskelighet”. Han ble et individ. På den måten ga han enkeltmennesket den største tenkelige verdighet. Den setning fra Det annet vatikankonsil som Johannes Paul II oftest siterte og utla, lyder ” Han, Guds Sønn, forenet seg på et vis med hvert menneske ved sin inkarnasjon. ” (GS 22). Men det er mer her. Gud forenet seg ikke med et så å si abstrakt enkeltmenneske. I Jesus fra Nasaret blir Gud et menneske som tilhører en bestemt rase, et bestemt folk. Jesu gener kommer fra talløse generasjoner med en bestemt historie. Guds menneskelige ansikt er et jødisk ansikt.

Jeg tror man kan si at Gud på denne måten også viste hvor sterkt folkeslagene er villet av ham nettopp med sine særpreg. Logisk sett kunne man tenke seg at Kristi komme kun viser hvordan Gud vedkjenner seg det jødiske folket, men det var ikke slik det ble utlagt i Kirkens tradisjon. *Alle* folk hører hjemme i den. To forbehold er nødvendige her: I den kristne kirke

kan det jødiske folk aldri bli ett blant mange. De forblir i en særstilling på grunn av frelseshistorien, pakten med Abraham og hvordan Jesu komme ble forberedt. Og i all evighet forblir det faktum at Jesus, og han mor, var en av dem. (Her har teologien ennå rom for utvikling og presisering.) Det andre forbeholdet er knyttet til at ikke alt et folk har bedrevet gjennom historien, kan tas med inn i Kirken. Skikker og særtrekk må renses, og gjennom renselsen når de sitt fulle potensiale, de blir helt seg selv. Slik er det jo også med hver enkelt av oss,

I Kirken er alle skatter til for å deles.

med vår personlighet og sterke og svake sider. Det som er godt kan og skal foredles og beholdes; det hører i Guds plan med til rikdommen, som han har villet for sin kirke. De orientalske katolske kirkene (jf. s. 12) som har så tydelige særtrekk, spiller her en uvurderlig rolle som påminnere. Kirken er ikke helt seg selv når ikke alle er med, selv om den ikke kan miste sin katolisitet, som er gitt den av Gud. På samme måte kan den ikke miste sin hellighet, men helligheten skal også realiseres i hvert enkelt av dens medlemmer.

HER ER VI FREMME VED ANGLIKANERNE. Når det i dokumentet om dem heter at deres ”liturgiske, åndelige og pastorale tradisjoner” søkes bevart i Den katolske kirke som ”en dyrebar gave” som nærer deres egen tro og er ”en skatt som skal deles”, er det ikke tom høflighet. (”Så hyggelig dere kunne komme, dere er en pryde for selskapet.”) Det er en dyp teologisk sannhet. I Kirken er alle skatter til for å deles. Derfor kan ikke en lokalkirke eller et ”katolsk folk” være seg selv nok. Denne åndelige sannheten ligger også bak prinsippet om kollegialitet, som ofte misforstås fordi det reduseres til et spørsmål om makt. Hvem som har hvilken myndighet, er et tema i Kirken, og når grupper av anglikanere søker full kommunion med Peters etterfølger, blir dette aktualisert. Men det er aldri hele bildet. Tror man det, står man igjen med en død karikatur.

I DET Å IKKE KUNNE HOLDE NOE BARE FOR SEG SELV, ligger også en stor personlig rikdom. Som det heter hos Paulus: *For alt hører dere til, enten det er Paulus, Apollos eller Kefas, enten det er verden, livet eller døden, det som er nå, eller det som skal komme. Alt hører dere til, men dere hører Kristus til, og Kristus hører Gud til.* (1 Kor 3,21-23)

Redaksjonen ønsker alle en rik advents- og juletid!

HHØ

BROEN - Katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78) og «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68)

Utgis av: Norsk Katolsk Bisperåd.
Nr. 6. 2009 Årg. 50. ISSN 0804-9297
Oslo katolske bispedømme Tlf.: 23 21 95 03
Trondheim Stift Tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift Tlf.: 77 68 56 04

Adresse: Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01 / 10
E-post: broen@katolsk.no
WWW: www.katolsk.no/broen

Redaktør:
Heidi H. Øyma (HHØ)

Nord-Norge-kontakt:
Stiftskontoret tlf.: 77 68 42 77

Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret tlf.: 73 52 77 05, faks: 73 52 87 90

Redaksjon:
Kristine Dingstad (KD)
Sr. Anne Berite Hadland OP (ABH)
Per Einar Odden (PEO)
Kristina Solum (KS)
Gunnar Wicklund Hansen (GWH)

Grafisk utforming:
Peter Bjerke

Broen takker! I oktober fikk Broen inn kr 15 531, i gaver. Totalt er det kommet inn kr 189 014 i årets ti første måneder, inkludert gaver kommet inn via skattefradragssystemet.

Forsidebilde: © istockphoto.com

Trykk: JMS Mediasystem
Opplag: 34 850

Gaver til Broen fra utlandet:
Sparebanken Pluss
Postboks 200
4662 Kristiansand

BIC/SWIFT: PLUSN022
IBAN: NO43 3000 2275 321

Bli med til

Familiekongressen i Jönköping 14.-16. mai 2010!

Av Maria Fongen

Kom og hør godt nytt om familien Kristi Himmelfartshelgen i Jönköping. I en tid da ekteskap og familie blir utfordret og nedvurdert, går alle de katolske bispedømmene i Norden sammen om å innby til en familiekongress. Der vil vi kunne bevisstgjøres og styrkes i vår kristne forståelse av hva ekteskapet og familien er ment å være.

EKTESKAPET gjenspeiler det store mysteriet i kjærligheten mellom Kristus og Kirken. Som Johannes Paul II påpeker i "Familiaris Consortio" (1981): Den Hellige Ånd gir den mann og den kvinne som fritt og bevisst velger å gi hverandre sin kjærlighet inntil døden det nye hjertelaget de trenger for å elske hverandre slik Kristus elsket oss. Ethvert gyldig sakramentalt ekteskap har dermed løfte om den guddommelige nåde ektefellene trenger for å leve i en nestekjærlighet like sterk som den Kristus viste oss på Korset. Og om de faller underveis, er nåden stor nok til forsoning og tilgivelse. Dette er et budskap vi trenger å minnes om ofte, for at vi skal fortsette å kunne tro at det går an å leve i livslang troskap, som et genuint kjærlighetsfellesskap og som Livets helligdom i tider da alle disse verdier daglig fornektes. Vi må bare stille oss åpne for det hjertelag Gud innbyr oss å leve etter. Kardinal Angelo Scola, som er hovedtaler på familiekongressen, vil garantert gi oss en uforglemmelig forklaring om ekteskapets dypeste innhold.

Tegn på Guds egen kjærlighet

I "Familiaris Consortio" står det videre at når ektefeller erfarer gleden i å bli foreldre, får de et nytt ansvar av Gud: å være for barna det synlige tegn på Guds egen kjærlighet. Også dette trenger vi foreldre å minnes på ofte, slik at vi i alle daglige møter med våre barn handler så langt vi makter slik vi tror Gud ville gjort det. Det

ville bety en stor forskjell for mange barn å vokse opp i en ubetinget og samtidig tydelig oppdragende kjærlighet.

Det er faktisk avgjørende for vårt samfunn å etterleve Guds eksempel med å sette barnet i hjertet av Guds rike – slik han lot sin Sønn fødes som et lite barn i Betlehem, og slik Jesus selv stilte opp et barn midt blant disiplene og sa: "La barna komme til meg, og hindre dem ikke ..." (Lk 18,16) Jo flere vi er som vil begynne å bygge samfunnet med utgangspunkt i barnets behov for kjærlighet og ømhet, jo raskere vil vi se en skjellsettende forandring i alle menneskelige relasjoner og i myndighetenes prioriteringer. Barnet trenger sine foreldres kjærlighet; det trenger en familie å vokse opp i for å kunne bli et godt samfunnsmedlem. Og samfunnet trenger å formes etter de svakestes og mest sårbare behov.

Den viktigste formidler av tro og verdier

Vår bevissthet om familiens forrang fremfor alle andre samfunnsenheter er nødvendig for å avverge de angrep på ekteskap og familien som inter-

segrupper og statlige myndigheter iscenesetter. Som kardinal Ennio Antonelli utallige ganger minnet oss om på Verdensfamiliedagene i Mexico i januar: Familien er og blir den viktigste formidler av tro og verdier. Vi må gi den vekstvilkår! Det livslange ekteskapet mellom mann og kvinne er villet av Gud fra "begynnelsen" av; vi kan derfor være sikre på Guds hjelp i vår forkynnelse av det glade budskap om ekteskapets opprinnelige hensikt og familiens vitale rolle. Så, kom til Jönköping og bli inspirert og styrket – som ektefeller og foreldre.

HAR DU SPØRSMÅL om kongressen eller ønsker å melde deg på, ring eller send e-post til Familiesenteret. Tel: 23 21 95 45 (mandag, onsdag og torsdag 10-15). E-post: familie@katolsk.no

Fullstendig program for helgen finnes på www.katolsk.no.

Kronprinsessen knyttet bånd på St. Eystein skole

Av Elisabeth Thielemann

Fredag 23.oktober var en dag uten om det vanlige på St. Eystein skole. Vi hadde besøk av kronprinsesse Mette Marit. Da hun ankom skolen, spilte trompetgruppa en fanfare, rektor hilste henne velkommen og elevrådet overrakte blomster før de startet å vise kronprinsessen skolen.

KRONPRINSESEN var i Bodø for å åpne Nordland Røde Kors' omsorgskampanje "Knytt et bånd". I høst har 15 skoler i Bodø fått besøk av Røde kors i forbindelse med kampanjen, og St. Eystein skole var valgt ut til å ta i mot kronprinsessen. Elevrådet fortalte om St. Eystein skole og hvordan "Knytt et bånd"-kampanjen er en del av skolehverdagen. Resten av skolen ventet spent i Kultursalen og sang for kronprinsessen da hun kom inn.

Medmennesket i hverdagen

"Knytt et bånd" setter fokus på hvordan vi har det og hvordan vi er mot hverandre. I forkant av besøket har elevene snakket om hvordan vi knytter bånd på St. Eystein skole, og disse setningene leste de opp for kronprinsessen:

- Jeg kan være venner med alle i klassen.
- Vi finner på mye rart, og alle får være med i leken om de vil.
- Det er lett å få venner på skolen vår, og ingen trenger å være alene hvis de ikke vil.
- Når vi krangler eller har det vanskelig, er det godt å ha voksne på skolen som vil høre.
- Vi blir kjent med folk fra hele byen.
- Vi blir bedre kjent, og da er det lettere å forstå hverandre.
- Vi opplever mye.

Foto: Ingrid Danielsen, NRK Nordland

- St. Eystein skole er en bra skole med gode lærere og godt arbeidsmiljø.
- Lærerne på St. Eystein behandler elevene med respekt.
- Jeg liker at det er få elever på St. Eystein, at det er en flerkulturell skole og at vi ikke skiller ut fra bakgrunn og utseende.

Rektor la i sin tale vekt på det mellommenneskelige på St. Eystein. "Hverdagsheltene på St. Eystein skole er de som hver dag tar i mot elevene med oppmuntring og respekt, og leder dem gjennom skolehverdagen. Elev-

når de har kranglet, de har evnen til å se medmennesket i sine venner.

St. Eystein skole er et sted hvor mennesker møtes, hvor vi hver dag utfordres til å ta gode valg og være et godt medmenneske. Det er krevende og utfordrende, men det gir et inkluderende fellesskap. Et fellesskap som bærer preg av å gi hverandre rom for å være den du er, samtidig som vi selv må ta ansvar for våre handlinger og hva vi bidrar med tilbake."

Det er stort at Røde Kors valgt St. Eystein skole for dette besøket, den

“ å gi hverandre rom for å være den du er, samtidig som vi selv må ta ansvar for våre handlinger og hva vi bidrar med tilbake

ene møter de voksne og hverandre med et smil og en klem, med iver når de har noe å fortelle eller på sin måte forteller at de ikke har det så bra i dag – og det viktigste da er omsorg og varme. Elevene knytter bånd ved at de har evnene til å tilgi og gå videre

eneste skolen kronprinsessen besøker i forbindelse med denne kampanjen. Grunntanken ved skolen er i tråd med "Knytt et bånd"-kampanjen. St. Eystein skole er en skole som knytter bånd og har fokus på medmennesket i hverdagen. Skolen knytter bånd når

Foto: St. Eystein skole

de har fokus på fellesskapet ved skolen, når elevene er sammen på tvers av trinnene i undervisningen, på tur og i lek, når skolen går i kirken og har kirkekafe, når foreldrene stiller opp og engasjerer seg i skolen, når skolen besøker Sentrum Sykehjem, når vi gjør en god gjerning, når de voksne bryr seg og har tid til elevene, når elevene opplever at skolen er for alle, når elevene opplever at de blir godt kjent og forstår hverandre.

“Så fin du er på håret”

På slutten av besøket hadde kronprinsessen tid til å snakke med alle elevene, og hun spurte hva de voksne gjør når de hjelper dem når de har det vanskelig. Elevene fortalte om samtaler og at de ble lyttet til. Da elevene mente de hadde forklart det godt nok, ga de mange komplimenter til kronprinsessen for fint hår, pene klær og at hun var fin i dag. Dette satte kronprinsessen pris på, og hun bemerket på veien ut at elevene viste at det var et godt miljø på St. Eystein.

På vegne av St. Eystein skole ønsker jeg å takke Røde Kors som setter fokus på medmennesket og takke for at St. Eystein skole fikk ta del i denne markeringen. Det ble en minnerik dag.

Broen i utlandet

Når man flytter utenlands følger *Broen* ikke automatisk med. Vil du ha tilsendt *Broen* i utlandet, gi beskjed om dette til adresseforandring@katolsk.no eller ring Vidar Eide på 23 21 95 10. Bladet er fremdeles gratis.

St. Eystein renoverer loftet

St. Eystein skole har elever fra 1.-9.klasse, fra neste høst får skolen ti klassetrinn. Skolen har hatt en formidabel vekst siden oppstarten i 2004 og må derfor ta i bruk hele bygget. I høst pågår det en storstilt oppgradering av 3. etasje, som skal bli ungdomsskoleetasje

Foto: St. Eystein skole

med et stort klasserom, et mindre klasserom og et grupperom. I tillegg får de ansatte pauserom og et kontor. Elevene i 8. og 9. klasse har startet dette skoleåret i andre lokaler, en tidligere ungdomsskole vi har fått låne av kommunen. Arbeidet er godt i gang, og vi ser frem til å få ungdomsskolen "hjem igjen" til St. Eystein forhåpentligvis tidsnok til å feire advent her på St. Eystein skole. Det er et omfattende arbeid som har blitt gjort. Det blir godt med mer plass, men når dette arbeidet er over, går vi i gang med videre planer om utbygging.

En viktig del av kulturen på St. Eystein skole er å stille opp på dugnad. Det er flott å se at foreldre og elever stiller opp. Det gir et eierforhold til skolen, både når en ser hvor mye arbeid som ligger bak resultatene og at en bruker av sin egen tid til felles glede.

Tyske Bonifatiuswerk støtter denne renoveringen med 125.000 €. Dette kommer i tillegg til støtten på 470.000,- € (nesten halvparten av totalkostnadene) fra byggeperioden 2002-2004. Resten av denne rundens prosjektkostnader blir i første omgang dekket ved lån. Vi håper at gaver vil dekke lånet etter hvert. *Takk til alle som bidrar på sin måte*, med tanker, dugnad bønn eller økonomiske midler. Ønsker du å sende et bidrag, benytt kontonummer 8902 10 16366.

NUKs barneutvalg og Kateketisk Senter inviterer til

SØNDAGSSKOLESEMINAR 2010

30. januar

Ressursdag for Ordets liturgi for barn

Oslo katolske bispedømme utga i fjor Retningslinjer for Ordets liturgi for barn, og mange menigheter har etablert, eller ønsker å starte opp med, ordninger med Ordets liturgi for barn (også kalt søndagsskole) i søndagsmessene. Fjorårets søndagsskoleseminar samlet over 30 deltagere fra hele landet, og lørdag 30. januar 2010 inviteres det til ny ressursdag med fokus på denne tjenesten for barn i menighetene.

FORMÅLET er å hente inspirasjon, ideer, praktiske tips og metoder til å drive med Ordets liturgi for barn i menighetene.

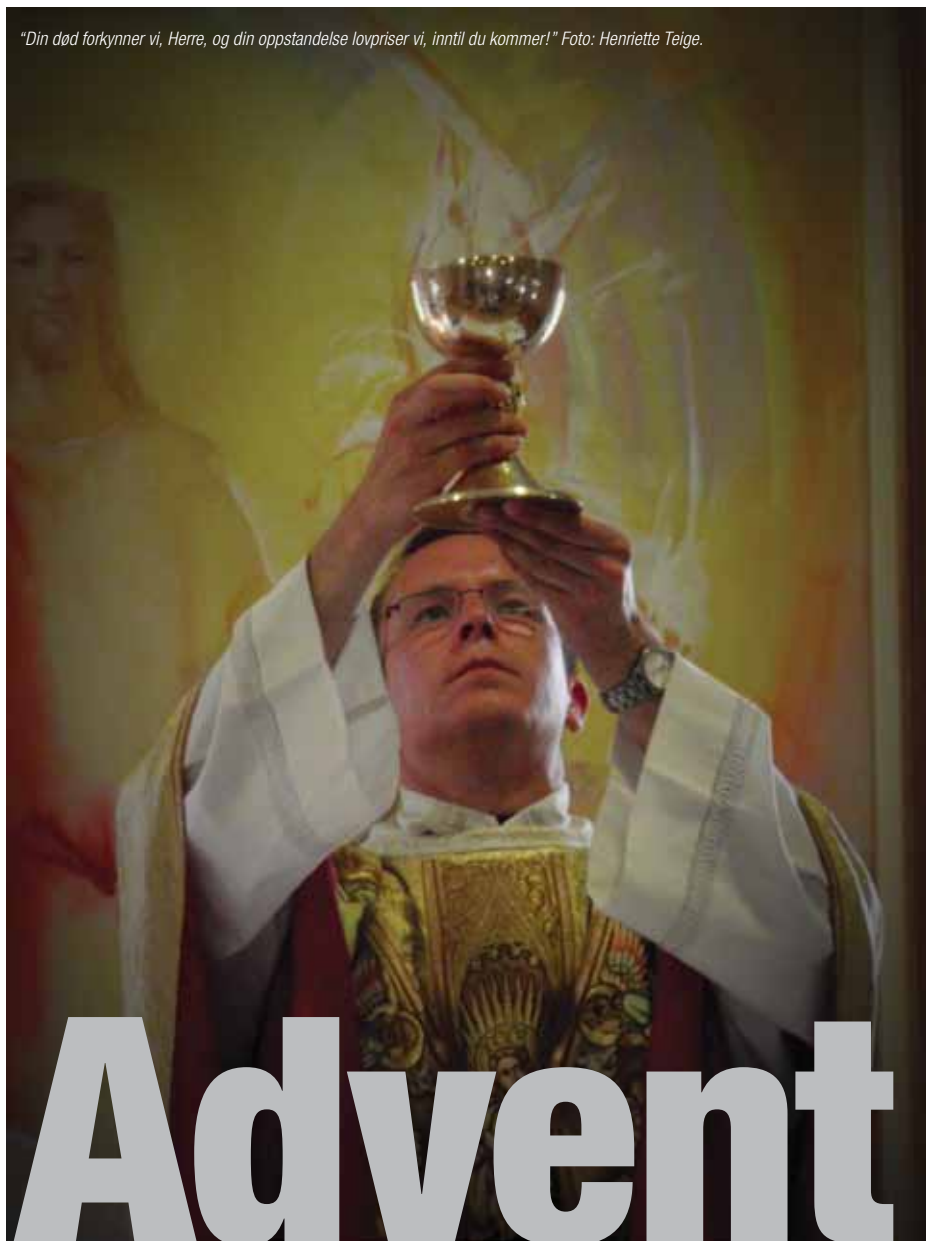
PROGRAMMET vil fokusere blant annet på bruk av musikk, på flanellografen som hjelpemiddel og på hvordan vi kan formidle troens store mysterier til barn. Det vil bli innlegg og praktiske øvelser ved Helge Landmark, Kristine Dingstad, Sunniva Vang Kristiansen og Eivor Oftestad.

FOR HVEM? Alle søndagsskolelærere og de som er interesserte i å begynne som søndagsskolelærere i menigheter i OKB, Midt-Norge stift eller Nord-Norge stift, samt andre som driver trosformidling til små barn.

TID: Kl. 10.30 - 17.00 (ankomst og registrering fra kl. 10.00) **NB! Ingen deltageravgift, og det serveres lunsj.**
STED: Akersveien 16 i Oslo, Mariagården
PÅMELDING: Via skjema på www.katekese.no, e-post til kateketisk.senter@katolsk.no eller tlf. 23 21 95 50 / 51.
PÅMELDINGSFRIST: 4. januar 2010

MER INFORMASJON og fullt program på www.katekese.no eller www.katolsk.no.

"Din død forkynner vi, Herre, og din oppstandelse lovpriser vi, inntil du kommer!" Foto: Henriette Teige.

Advent

– Kirkens: "Kom, Herre!"

Av p. Amfinn Haram OP

Advent; vi sier ordet, og en blanding av kos og stress preger stemningen vi kommer i. I vårt samfunn har de kristne høytidene blitt gradvis omformet og forandret til det ugjenkjennelige. For ikke lenge siden feiret vi Allehelgens dag – som i løpet av få år er blitt til det amerikansk-hedenske *Halloween* blant folk flest.

BAK DENNE UTVIKLINGEN står den generelle sekulariseringen og avkristningen, godt hjulpet av markedskrefter og kommersialisme.

Folkelig fest vil alltid ha sine overdri-velser, sine utageringer og sin sjarm, men Kirken kan ikke lenger stille seg bak det når avstanden til troen og liturgien, etikken og forkynnelsen blir for stor. Da må vi være villige til å gjenoppdage Kirken som en *motkultur* i samfunnet. Vi må rett og slett besinne oss på å feire *kristen* jul og kristen advent. Etter hvert er det noe helt annet enn det som surrer rundt oss i den tiden vi nå går inn i.

Advent er ikke en kosetid, men en botstid. Før alle de store høytidene har Kirken lagt inn en forberedestid preget av bot og bønn. Og i adventstiden er det – uventet nok for mange – ikke julen man fokuserer på, men på Kristi gjenkomst ved tidenes ende. Advent betyr jo "komme", "ankomst". Nettopp forventingen om Guds komme i Kristus føder ropet: - Kom! Advent er påkallelens tid, bønneropets tid!

Den eksistensielle bønnen om Guds komme

Når vi leser Bibelen, møter dette ropet og denne bønnen oss ofte, ikke minst i Salmenes bok, som jo er en bønnebok. "Gud, kom meg til hjelp; Herre, vær snar til frelse", som vi synger ved innledningen til tidebønnene (Sal 70,2). "Gud, vær ikke langt borte fra meg! Skynd deg å hjelpe meg, min Gud!" (Sal 71,12). Svært mange steder i tekstene går dette igjen, i ulike ordelag. Den troende kaller på Gud fordi han er i nød, fordi han trenger Guds hjelp; til å leve, til ikke å bukke under for sine fiender, til å overvinne angst, frykt og fare. Guds menneske vet at

det er kastet inn i livet som i en kamp; det gode trues alltid av kaos, synd og død. Men Gud er den sterkeste, det gode kan overvinne det onde, Gud kan åpne stengte veier, Gud kan høre bønner. Derfor må han tre til, komme ut av sin opphøyde og fjerne plass, se sitt kjempende barn og gripe inn. Denne appellen blir i Bibelen båret fram med stor kraft, ofte i protest og fortvilelse, men alltid som et uttrykk for en radikal tro på og forventning på at Gud kan hjelpe. Å tro er å påkalle, å tro er å si til Gud: Kom! Kom til mitt liv!

Nettopp forventningen om Guds komme i Kristus føder ropet: – Kom! Advent er påkallelens tid, bønneropets tid!

Bønnen om Guds komme til verden

Gud har skapt hele verden, alt som er. Men vi har så smått vent oss til å tenke at han har trukket seg tilbake; at han skapte alt – og så overlot verden til seg selv, til naturlovene og til vår egen fornuft. Det er sant at Gud har gitt oss et ansvar. Likevel er vi helt avhengige av at han stadig er nærværende og virksom i sitt skaperverk; i naturen, i samfunnet og i historien. Som kristne tror vi på en levende og virksom Gud. Han er uendelig opphøyd og ufattelig, men han er også nær og aktiv. Vi er ikke “deister”; folk som kanskje tror at der en skapergud et sted i det fjerne, et guddommelig prinsipp, en moralsk garantist, en filosofisk “gud”, en gammel gubbe som er for sløv og uinteressert til å høre bønner og til å styre og endre begivenhetenes gang.

Den bibelske gudstroen ser Gud som en dynamisk og virkende Gud. Hele skaperverket avhenger hele tiden av at han gir det liv og holder det oppe. Derfor påkaller de troende ham og ber at han må la sine livskrefter slippe til og sin rettferd råde: “Du sender din Ånd, og det skapes liv, du fornyer jordens overflate” (Sal 104, 30); jordens “ansikt”, står det egentlig. Alle levende vesener er vendt mot Gud i forventning, ja, som i bønn. Dyrene, fuglene, fiskene, ja, til og med monstrene i havdypet, selve symbolet på krakraften i skaperverket: “Alle

sammen venter på deg, at du skal gi dem mat i rette tid”, sier salmen (v 27). Alle roper sitt: – Kom! Uten at Gud kommer, kan de ikke leve. Så la oss lære av dyrene og alt som lever; de er gode teologer. Vårt mekaniske syn på verden er ikke kristent. Verden er ikke en maskin. Verden trenger Gud. For naturens og verdens skyld roper vi: – Skap liv! Skap rettferdighet! Kom!

Bønnen om Kristi gjenkomst i triumf

Dette er adventstidens hovedmotiv: At Jesus Messias skal komme til syne for alle mennesker og for all skapningen. Gud kom virkelig til verden da

han ble et menneske, født av Jomfruen, tok på seg all vår nød og synd og forløste oss. Han kunne avskaffet verden med all dens smerte og oss med den, men han ville vinne oss tilbake med sin kjærlighet, med sitt offer.

“I Jesu navn skal derfor hvert kne bøye seg, i himmelen, på jorden og under jorden, og hver tunge skal bekjenne at Jesus Kristus er Herre, Gud vår Far til ære!” (Fil 2,10-12).

Ved sitt siste komme, skal han ikke bare gjenkjennes av de troende, men av alt og av alle, til og med av demonene. Da skal jorden “fyller med kunnskap om Herrens herlighet, likesom vannet dekker havbunnen” (Hab 2,14). All urett, all lidelse, alt som preges av dødens velde, skal da vike. Rettferden skal skje fyldest, én gang for alle.

For urkirkens og oldkirkens troende var budskapet om Kristi gjenkomst et budskap om håp og fornyelse. “Dom” er i Bibelen ikke først og fremst noe vi skal frykte, men noe vi skal håpe på fordi dom er et oppgjør med det onde. Dersom vi har vår sak med Gud og mennesker oppgjørt og lever i hans lys, skal vi kunne se fram til Jesu komme med glede. Alt skal bli nytt.

I liturgien feirer vi Guds komme

Når eukaristien, messen, feires, kommer Gud til oss både personlig,

som verdens og naturens livgiver og oppettholder – og som den som kommer med nyskapsen av alle ting. Fortiden, nåtiden og framtiden fylles av hans nærvær. Hele messen er et eneste stort: – Kom! Derfor jubler Kirken mot Herren som kommer i den forvandlede hostien og kalken: “Din død forkynner vi, Herre, og din oppstandelse lovpriser vi, inntil du kommer!” Derfor heter de i de aller eldste nattverdsliturgiene: “*Maran, atah!*” (aramaisk): – Kom, Herre!”. Kom til meg, kom til verden og skaperverket, og kom én gang for alle!

Slik slutter også Den hellige skrift, med Kirkens urgamle bønn og lengsel: “Amen. Kom, Herre Jesus!”

Det er Advent.

Pavens bønneintensjoner
2009-10

Desember
At barn må bli respektert og elsket og aldri bli ofre for noen form for utnyttelse.

At jordens folkeslag i juletiden må erkjenne det lys som kom til verden da Ordet ble menneske og som opplyser hvert menneske, og at alle nasjoner må åpne sine dører for Kristus.

Januar
At dagens unge må lære å bruke sosiale media for personlig vekst og for bedre å forberede seg på å tjene samfunnet.

At enhver som tror på Kristus må bli seg bevisst at enhet mellom alle kristne er en betingelse for mer effektiv forkynnelse av evangeliet.

Februar
At lærde og intellektuelle gjennom oppriktig søken etter sannhet må komme til en forståelse av den ene, sanne Gud.

At Kirken, klar over sin egen misjonerende identitet, må strebe etter å følge Kristus og forkynne hans evangelium for alle jordens folk.

Anglikanere på vei mot Rom

Av Ole Martin Stamnestrø

“There is fog in the channel, the Continent is isolated.” Dette kjente sitat av omstridt opphav beskriver en ikke helt uvanlig engelske oppfatning: De britiske øyer er vår verdensdels sentrum, mens det europeiske fastland så avgjort befinner seg i periferien. Dette gjelder den kirkelige såvel som den politiske geografi. Ihvertfall inntil nylig. En senhøstes gråværsdag nådde lyden av den romerske tåkelur øyfolket, og minnet om at i tillegg til Canterbury finnes det der nede på kontinentet en by som også hevder å ha en viss kirkelig betydning.

DEN 20. OKTOBER ble det kunngjort fra Troskongregasjonen at paven ønsker å imøtekomme de mange henvendelser Den katolske kirke har mottatt fra anglikanske legfolk og geistlige vedrørende muligheten for opptagelse i Kirkens fulle fellesskap. Det disse anglikanere søker, er ikke individuelle konversjoner, men en slags fellesskapsløsning der større enheter – det være seg menigheter eller endog hele bispedømmer – i samlet flokk kan komme i kommunion med paven, samtidig som de får bevare skattede elementer fra sin anglikanske arv, såfremt disse lar seg forene med katolsk lære. Den katolske kirke har i løpet av de siste 150 år tatt i mot mange individuelle anglikanske konvertitter, men mange romavennlige anglikanere har næret et sterkt ønske om å kunne reise sammen. Den 9. november, på festen for innvielsen av Laterankirken – biskopen av Roms domkirke, kjent som *omnium urbis et orbis ecclesiarum mater et caput*

(alle byens og verdens kirkers mor og hode) – ble den apostoliske konstitusjon *Anglicanorum coetibus* offentliggjort, som paven hadde undertegnet noen dager i forveien, 4. november, på minnedagen for kirkebyggeren St. Karl Borromeus.

Skreddersydd rammeverk

Denne apostoliske konstitusjon etablerer et kirkejuridisk rammeverk for opprettelsen av såkalte personal-ordinariater for anglikanere. Hva er så et personal-ordinariat? Vel, betegnelsen er nok ny, men kjernen i ordningen kjenner vi fra de militære ordinariater. Det dreier seg om jurisdiksjonsenheter innen Den katolske kirke som ikke er geografisk begrenset, slik som bispedømmer, men som er betinget av andre forhold. Mange er kanskje vant til å tenke ett bispedømme, én biskop. Dette er det grunnleggende katolske hierarkiske prinsipp, men vi skal ikke lenger enn til ordensvesenet før vi støter på tanken om parallelle jurisdiksjoner innen samme geografiske område. Parallelle jurisdiksjoner har vi også i vår kirke i områder hvor det bor katolikker av både latinsk og orientalsk ritus.

Historisk bakgrunn

Hvem er så disse anglikanerne som har banket så ivrig på pavens dør? Det anglikanske kirkelandskapet er overordentlig uoversiktlig. Det består av den engelske statskirke, men også av dennes selvstendige forgreninger i de tidligere britiske kolonier. Kirkefamilien forbindes løselig av en felles respekt for Canterburys erkebispes stol. Helt siden reformasjonen har Den anglikanske kirke vært preget av motsetninger mellom grupper som har ønsket å definere dette kirkesamfunns identitet. Meget forenklet kan man tale om tre hovedgrupperinger: de lavkirkelige (evangelikale), de bredkirkelige og endelig de høykir-

Foto: James Bradley

kelige (ofte kalt anglo-katolikker). I tillegg kommer aksen liberal-konservativ, som går på tvers av den nevnte tredeling.

Den høykirkelige fløy i sin moderne form er et barn av Oxford-bevegelsen, som i denne universitetsbyen blomstret opp på 1830-tallet under ledelse av skikkelser som Keble, Pusey, og ikke minst Newman, før dennes konversjon i 1845. De høykirkeliges anliggende var å overbevise de to andre fløyer om at Den anglikanske kirke fortsatt var det kong Henrik VIII innbilte seg at den var da han på 1530-tallet røk uklar med paven: nemlig en katolsk nasjonalkirke – riktignok ikke i kommunion med paven, men likefullt katolsk i likhet med de ortodokse nasjonalkirker. Argumentet hvilte på den anglikanske påstand (tilbakevist i 1896 av pave Leo XIII) at denne kirke hadde bevart den apostoliske suksesjon, en ubrutt bispelinje tilbake til apostlene, og derfor kunne påberope seg gyldig embede og gyldig sakramentsforvaltning. Derved konstitueres en katolsk kirke. For disse objektive kriterier kunne det nok anføres tilsynelatende overbevisende argumenter. Imidlertid forvoldet den alminnelige anglikanske lære 1830-tallets katoliserende pionérer større hodebry. De anglikanske konfesjonsskrifter, som riktignok er få, men som er umiskjennelig preget av såvel Kalvins som Zwinglis ånd, ble av de høykirkelige omtolket på akrobatisk vis, inntil læresetnin-

gene ble tillagt den motsatte mening av deres åpenbare ordlyd.

Denne kirkeforståelsen kunne forfektes helt frem til 1992, da den engelske statskirkes generalsynode (bestående av biskoper, prester og legfolk) stemte for et forslag om å tillate kvinnelige prester. Det av de høykirkelige antatt umulige var skjedd. De fleste høykirkelige var lammet av forbauselse over at deres kirke uten tanke på Roma og Konstantinopel kunne finne på å la et teologisk spørsmål avgjøres ved en slik avstemning. Og ikke et hvilket som helst spørsmål, men et spørsmål om embedsteologi, som jo nettopp var den grunnvoll deres katolisitet hvilte på. Det var et sannhetens øyeblikk. De konservative høykirkelige hadde ikke maktet å overbevise flertallet om at Den anglikanske kirke i sitt vesen er katolsk. Dette flertall hadde avslørt sin ukatolske ekklesiologi både i fremgangsmåte og i sak. Det var ikke lenger mulig for de høykirkelige anglikanere å hevde at den synlige katolske kirke på jorden består av tre likeverdige grener: Roma, Konstantinopel og Canterbury. Kartet måtte justeres.

Forward in Faith

I kjølvannet av avstemningen i 1992 oppstod paraplyorganisasjonen Forward in Faith, som har favnet de fleste av de konservative høykirkelige. Disse hadde mistet troen på sin tidligere krontanke om at de anglikanske og romerske kirkelige grener forholdsvis raskt skulle kunne vokse sammen. Målet ble nå en tettere organisering av den høykirkelige fløy, slik at denne i et raskere tempo enn resten av anglikanerne kunne søke "a return to the rock from which we were hewn (hugget løs)", som parolen lød. Her har også de tre såkalte flyvende biskoper spilt en viktig rolle. Dette er høykirkelige biskoper som av den anglikanske kirkes styrende organer fikk et mandat til å dele England mellom seg, og som med de stedlige biskopers velsignelse fører tilsyn med menigheter som ikke kan godta biskoper som ordinerer kvinner. Det er disse biskoper som har gått i bresjen for å bønnfalle Roma om det som nå er i ferd med å bli organisert som ordinariater. Foruten disse biskoper, som inntil nå har utført sin gjerning i full kommunion med erkebiskopen av Canterbury, har også en rekke biskoper fra små anglikanske utbry-

terkirkesamfunn – så å si anglikanernes motstykke til Piusbroderskapet (SSPX) – staket ut kursen mot Roma. Det har lenge ryktes at Vatikanet var i ferd med å finne en løsning myntet på disse sistnevnte. Det overraskende i den apostoliske konstitusjon er dens vide og generøse utforming, som gjør det mulig for *alle* fra den anglikanske tradisjon – om de så er utenfor eller innenfor den offisielle anglikanske kirkefamilie – å bli tatt opp i Kirkens fulle fellesskap.

Noen viktige nyanser

Det kan i denne nye situasjon være klargjørende å bringe to nyanserende forhold frem i lyset. For det første er ikke de Roma-farende anglo-katolikker en ensartet gruppe. De beskrives ofte som "tradisjonister", noe som på norsk ofte kan være ensbetydende med en teologisk anskuelse vi forbinder med Piusbroderskapet. Tradisjonister er de i den forstand at de lengter etter en helhetlig ekklesiologisk plattform der kommunion med Peters etterfølger er av stor betydning. Dog rommer denne gruppen mange av de samme avskygninger som vi kjenner igjen fra innsiden av Den katolske kirke. Her finnes menigheter hvor en versjon av tridentinermessen feires med høytidelig seremoniell til akkompagnement av en Mozartmesse fremført av profesjonelle musikere. Men også mer karismatiske menigheter og menigheter der Taizé holdes høyere i hevd enn Haydn. De aller fleste høykirkelige menigheter i England feirer den ordinære form av den romerske ritus (1970-missalet). Et kjennetegn er at feiringen alltid skjer med stor pietet og inderlighet. Det tør antydes at dette ikke har unnsloppet Benedikts oppmerksomhet: Vår pave slår jo stadig til lyd for en verdig feiring av liturgien.

For det annet bør man være klar over at disse anglo-katolikkene ikke kan sammenlignes med høykirkelige lutheranere, som ofte kan praktisere en katolskinspirert gudstjenesteform, men gjerne har reservasjoner hva angår mange katolske dogmer. Anglo-katolikkene har i flere generasjoner antatt den katolske lære uavkortet – med den avgjørende mangel at de ikke har vært i kommunion med denne læres autoritative fundament. Dogmet om Marias uplettede unnfangelse forkynnes fra prekestolene,

og folket ber sine rosenkranser og oppsøker med stort alvor skriftestolene. De kjenner altså godt fylden i det katolske fromhetsliv, såvel som de katolske trossannheter.

Overraskelser

For de fleste av oss – innbefattet anglo-katolikkene – kom nok denne apostoliske konstitusjon som en overraskelse. De som i mange år har tryglet om en slik løsning, har reagert med takknemlighet, men ikke udelt begeistring. Mange anglo-katolikker (særlig de som ikke har vært i kommunion med Canterbury på en stund) har allerede bebudet at de snarest mulig akter å tilslutte seg et ordinariat, mens andre nok preges av den nølen som kan ramme den som plutselig blir tatt på alvor og blir skjenket mer enn det han hadde bedt om. Mottagelsen har vært blandet også blant dem som ikke berøres direkte av *Anglicanorum coetibus*. Det som av noen tolkes som en utidig innblanding i et annet kirkesamfunns problemer, med mulige forsinkende konsekvenser for den økumeniske bevegelse, oppfattes av andre som en ny og dristig type økumenikk: en slags tospors-økumenikk hvor sporet for hurtig tog supplerer, ikke erstatter, sporet for de ordinære avganger.

Da den 77-årige kardinal Roncalli ble valgt til pave i 1958, ventet nok mange et rolig og kort pontifikat etter Pius XIIIs lange og begivenhetsrike. Tilsvarende røster lød da den enda et år eldre kardinal Ratzinger ble valgt i 2005 etter et annet langt og ikke helt begivenhetsfattig pontifikat. Konsilpaven Johannes XXIIIs embedstid ble slett ikke rolig. Heller ikke konsilfortolkerpaven Benedikt XVI skjøtter sin vaktjeneste i fyrtårnet som om det var en sinekyre.

Aldrende paver kan være både modige og utålmodige.

Ole Martin Stamnestrø er prestestudent for Oslo katolske bispedømme ved St. Eystein presteseminar og arbeidet i to år som sekretær for biskopen av Ebbsflett (en av de flyvende biskopene).

Stedet for julegaver

I det Broen avlegger årets førjulsbesøk i det gule huset som rommer St. Olav bokhandel, er det bare novemberkulden som senger seg over Akersveien. Men på innsiden er de ansatte, Marianne Fjordholm, Elisabeth Fostervold og Anders Storøygard, fullt opp-tatt med de siste omkalfatringer av butikken før julesalget.

LEDER MARIANNE FJORDHOLM tar meg i første omgang med "dit det hele begynte" til julekrybbene. I underetasjen har de et rikt assortiment.

– Figurene er laget av forskjellige materialer; i Frankrike og Spania bruker de for det meste steinpulver, italienerne har ofte figurer i håndskåret tre. Folk pleier gjerne å samle på en bestemt krybbe og komme innom og kjøpe en figur hvert år.

– Nå i år har vi også fått inn noen amerikanske produkter, f. eks. denne engelen dekorert med et stort bilde av en julekrybbe, som har en spilledåse innvendig.

Vi beveger oss opp i første etasje igjen. I samme øyeblikk kommer en kunde inn av døren og lurar på om bokhandelen selger kongerøkelse. Marianne benytter anledningen til å forklare litt om forskjellen mellom kongerøkelse og kirkerøkelse.

– Vi er et lite land, men selger forholdsvis mye røkelse. Den røkelsen vi bruker, er den samme som brukes i kirken og kommer i store kvanta, så vi har en tradisjon med at vi hvert år veier den og legger den i mindre pakker.

– Vi selger også en god del såper, og cisterciensersøstre på Tautra har egen produksjon av skjønnehetspro-

St. Olav bokhandel i Akersveien 14. Til høyre: Elisabeth Fostervold med såpe og røkelse. Foto: Broen.

dukter som vi selger, f. eks. håndkrem, eller denne balsamen, som inneholder arnica, som er betennelsesdempende. Den kalles pilegrimsbalsam, ettersom pilegrimene trenger noe å smøre de slitne føttene sine med. Men den kan også brukes på leddskader og små betennelser og forstuinger. Den er svært allsidig og selger masse – til og med til hesteeiere! Den skal visst være god mot strekk-skader og lignende.

– Alt dette er rene naturprodukter. Vi har også ansiktskrem både til natt og dag og i tillegg fører vi nonnene på Lundens krem med bivoks. Den kan brukes til ansiktet, hendene eller også mot hudlidelser som psoriasis. Lunden kloster har også sin egen leppebalsam; de andre produktene du ser er fra Tautra. På Tautra er de også veldig flinke med emballeringen. På denne kan man lese at kremene inneholder ingredienser som ferskenkjerneolje, aloe vera-smør og planteekstrakter fra ryllik, rosmarin, grønn te og granateple.

– Her ser du den nye katolske kalenderen, sier Elisabeth, – vi håper at den skal bli årets bestselger. Den er helt ny og laget her i bispedømmet.

– Men vi har også andre kalendere, legger Marianne til, – for eksempel denne ikonkalenderen fra England.

Og her har vi også noen katolske almanakker.

Anders Storøygard har hentet frem The Bible Diary 2010.

– Den kommer fra England, og inneholder lesningene og god plass til å skrive, og så en refleksjon til slutt.

– Fra England har vi også et rosenkranshefte på polsk, fortsetter Marianne. Ellers er det ikke så mye vi har på andre språk, men vi har bønnebøker på både polsk, tysk, tagalog, fransk og spansk.

Rosenkranser

St. Olav bokhandel er vel ikke minst kjent for sitt brede utvalg av rosenkranser; alt fra de mest utsøkte i krys-tall eller rav, til den store hvite over speilet bak disken som visstnok skal være selvløsende.

– Det er helt sant, sier Marianne, jeg har en slik hjemme selv. Det er veldig fint når jeg slukker lyset om kvelden ...

– Vi selger mer og mer rosenkranser, kors og medaljer som julegaver.

Rosenkransmakeren. Foto: Broen

og p. Arnfinn Harams: *Tre Florentinarnar*, som er essays og artikler som har stått på trykk i norsk presse og offentlighet, bl.a. Klassekampen.

– Spesielt aktuelt akkurat nå er dessuten Kjell Arnold Nyhus: *U-alminnelig – om Jon Fosse og mystikken*, samt Anne Lise Knoff – *Norges katolske hulder*.

– I annen etasje har vi et bredt utvalg med pilegrimslitteratur, **og så har vi tilbud på bøker fra St. Olav forlag. Dette tilbudet holder vi gående til over jul.**

– Vi har også noen interessante barnebøker, f.eks. en stor utbrettbar julesangbok, og så har vi nettopp fått en ny aftenbønn-bok for barn fra St. Olav forlag. Og en del billedbøker, f. eks. en om ikoner. Det er ikke så lett å få tak i så store billedbøker om ikoner, de må gjerne bestilles fra utlandet og kan være dyre, sier Elisabeth.

Ikoner

– Og apropos ikoner, så er dette også en utmerket julegave, påpeker Marianne. – Vi har alt fra reproduksjoner i alle størrelser og slag, til det mer eksklusive. De bulgarske håndmalte her er spesielt vakre og rimelige, og utmerket håndverk.

KS

Netthandel

St. Olav har utvidet utvalget på sin nettbokhandel www.stolavbok.no og det er nå mulig å betale med kort på sidene.

Over: En tysk krybbe støpt i berkalitt, som er en tremasse blandet med harpiks. Originalen er i tre, de har laget en negativ rundt den som de støper figurene i. Øverst: Marianne Fjordholm med et lite utvalg aktuelle bøker. Foto: Broen

Betlehemssøstrene utenfor Paris har også laget en del fine smykker og kors.

Det viser seg imidlertid at en av bokhandelens ansatte, Anders Storøygard, selv produserer rosenkranser; blant annet et imponerende eksemplar med dødningshode!

Musikk

Selv om årets nye julemusikk ikke er kommet ennå, kan Elisabeth Foster-vold røpe at The Priests (som hadde gjennombrudd i fjor) kommer med et nytt album den 24. november.

– Det blir en fin julegave. Vi har fått mange forhåndsbestillinger på den. Ellers er det vel mest gregoriansk det går i; jeg kan fremheve musikken fra benediktinerklosteret i Solesmes. Ellers har vi ortodoks musikk fra Chevetogne-klosteret med katolsk og ortodoks ritus, som er veldig vakkert. Opprinnelig var ortodoks musikk enstemt, men det ble flerstemt med ti-

den, fra og med 1500-tallet, da den ble mer og mer preget av folkemusikken.

– Men vi har dette albumet med enstemt musikk, fra Danilov-klosteret i Moskva. Det er der patriark Kirill av Moskva holder til.

– Ellers har vi en del generell klassisk musikk, og samtidige komponister som Arvo Pärt og John Tavener. Begge bygger mye på ortodoks musikk.

– Videre kan vi peke på Karmelsøstrenes julealbum, "La oss alle gå til stallen", som fortsatt selger mye, selv om den er noen år gammel. I tillegg har vi akkurat fått inn noen julekort med en bitteliten mini-CD med julemusikk inni.

Bøker

Av bøker det knytter seg spesielle forventninger til i år, peker Marianne Fjordholm bl. a. på Lars Roar Langslet: *Veivisere: Ni norske profiler*,

De “glemte” katolikkene: de orientalske kirker

Av p. Fredrik Hansen

Den 21. november 1964 var en av merkedagene under Det annet vatikankonsil, hvor tre betydelige dokumenter ble fullført og offentliggjort. Det første, *Lumen Gentium*, har allerede blitt presentert i denne serien. Det andre var *Erklæringen om de orientalske katolske kirker, Orientalium Ecclesiarum*.

DETTE DOKUMENTET behandlet de orientalske katolikkene, en gruppe som ofte går i glemmeboken eller omtales overfladisk når vi snakker om Kirken vi tilhører. Dette ønsket konsilet å rette på.

Orientaliske katolikker

Helt siden begynnelsen har Kirken vært preget av en enorm rikdom i sin teologi, liturgi, åndelighet og kulturelle uttrykk. Kirken har aldri vært helt det samme over alt, aldri vært en monolittisk størrelse med streng uniformitet. Dette virkelig *katolske* ved Kirken har også vært anerkjent som en del av dens vesen siden de første konsilene på 300- og 400-tallet. Imidlertid har dette aspektet av Kirken også sin historiske bakside. Fra de første konsilene har ulike teologiske, disiplinære, språklige og kulturelle strømninger blant de kristne medført splittelser, de mest betydelige etter konsilet i Khalkedon i år 451, samt mellom kirkene i Øst og Kirken i Vest i 1054 – da paven og patriarken i Konstantinopel ekskommuniserte hverandre – og splittelsene i Vestkirken på 1500-tallet – reformasjonen.

De orientalske katolikkene illustrerer virkelig dette. Deres liturgi, deres teologiske tradisjon, deres språk, strukturer og organisasjon og deres åndelige liv er svært forskjellig fra oss vestlige katolikker, og står de ortodokse nær. For eksempel har de, i motsetning til oss, aldri hatt latin som kirkespråk, men koptisk, syrisk, gresk, armensk osv. Men – deres historie er også preget av splittelsene i kristenheten. Med unntak hovedsakelig

Melkittene bruker hovedsakelig arabisk, jf. teksten på dette juleikonet. Foto: HHØ

av den maronittiske kirke, som alltid har vært i enhet med Roma, er orientalerne grupper fra de ortodokse kirkene som på et tidspunkt etter de respektive splittelsene har vendt tilbake til enhet med paven.

Et noe vrient element her er bruken av ordet “kirke”. Konsilet, og dagens katolske ekklesiologi, bruker det på tre plan. 1) I uttrykket “Den katolske kirke” eller “Kirken” betegner ordet helheten (institusjonen) av alle de kristne som favnes av den katolske tro, sakramentene og ledes av paven og biskopene i enhet med ham. 2) I uttrykket “de orientalske kirker” eller for eksempel “den kaldeiske orientalske kirke” betegner det de ulike grupperinger (eller en av dem) innen Den katolske kirke som enes om historie, liturgi, teologisk tradisjon, åndelig liv osv. Det finnes 22 slike kirker i Den katolske kirke: 21 orientalske kirker og Den latinske kirke, som er de vestlige katolikkene

(og i det store og hele alle katolikker i Vest-Europa, Amerika, det særlige Afrika, Øst-Asia og Australia). Disse ulike kirkene i Kirken kalles også “riter”. 3) I uttrykket “kirkene i Tromsø, Trondheim og Oslo” brukes ordet synonymt med bispedømme eller stift; ofte brukes det da i sammensetningen “lokalkirke”. Når vi omtaler “de ortodokse kirkene”, brukes uttrykket noe i retning av det som i 2) og 3) gjelder i Den katolske kirke.

Kort og godt: De orientalske katolikker er katolikker som alle oss andre. Vi kan gå til kommunion hos dem, de hos oss (vi er jo alle medlemmer av samme kirke), og deres diakoner, prester og biskoper er like mye diakoner, prester og biskoper som våre. Siden det er så få orientaltalere i Norge, deltar de i menighetene sammen med de latinske katolikkene. I Sverige, derimot, som har store grupper av orientaltalere (spesielt fra Midt-Østen),

har de egne menigheter med egne prester.

Orientalerne og konsilet

Siden de orientalske biskopene er biskoper i Den katolske kirke på lik linje med andre biskoper, kom også de til Det annet vatikankonsil, og de kom til å spille en meget markant rolle. Dette gjaldt spesielt de to melkittiske overhyrdene patriark Maximos IV og biskop Elias Zoghby. For å bevise for alle at Den katolske kirke ikke bare var vestlig, talte Maximos IV til konsilet på fransk (noe som ikke var tillatt, da kun latin skulle brukes), og understreket at de orientalske kirkene aldri hadde hatt latin som språk, ei heller idag.

De orientalske biskopene fremhevet også behovet for å se Kirken som helhet, både for å virkelig leve ut Kirkens katolisitet (Kirken er i sin natur universell, den skal ikke bare dekke hele verden, men skal også favne alle kulturer, språk, tradisjoner osv.), og for å gå de ortodokse kirker i møte. I tillegg strevet de orientalske biskopene for full anerkjennelse av de orientalske kirker innad i Den katolske kirke, en ende på det som omtales som "snik-latinisering" (at orientalernes egenart svekkes og at de blir påtvunget vestlige tradisjoner). Et av de mest konkrete bidrag til konsilets utvikling var at orientalerne, som i likhet med de ortodokse, preges av en synodal kirkeledelse (kirkene ledes av bispemøter), derfor kunne "lære opp" de latinske biskopene i hva det innebærer å være medlem av et konsil. Det er nokså åpenbart at mange biskoper kom til konsilet i påvente av å undertegne det som var forberedt, ikke for sammen, og ledet av Den hellige ånd, å bidra til Kirkens lære og liv.

Orientalium Ecclesiarum

"Den katolske kirke nærer stor aktelse for de orientalske kirkers vedtekter, liturgi, kirkelige tradisjoner og kristenliv. Fordi disse kirker har sin opprinnelse allerede i urkirken, er de også ærverdige og rike av den tradisjon som gjennom fedrene stammer fra apostlene og som utgjør en del av den universelle kirkes guddommelig åpenbarte og felles arv." (OE 1) Slik åpner dekretet om de orientalske katolske kirker.

Dokumentet består av 30 korte artikler, som i tur og orden omhandler de ulike kirkene som Den katolske kirke består av, forholdet mellom disse og behovet for kontinuerlig samarbeid og undervis-

ning om helheten og de ulike deler, og slår fast at "Alle orientalerne bør med sikkerhet vite at de alltid kan og skal ta vare på sine rettmessige liturgiske tradisjoner og sin kirkelige praksis." (OE 6).

Et særskilt fenomen hos orientalerne er patriarkatet, en institusjon som har sitt opphav i Kirkens første århundrer. Hos de orientalske kirker som har denne institusjonen, er patriarken den øverste leder for hele den aktuelle orientalske kirke, og derfor "ifølge kirkens eldgamle tradisjon omgis de orientalske kirkers patriarker med spesiell ære, fordi hver av dem er far og overhode for hele sitt patriarkat" (OE 9). Så følger betraktninger om liturgien og sakramentene, hvor konsilet understreker at orientalernes eldgamle liturgiske skikker (for eksempel at også prester konfirmerer) skal bestå og æres som en del av deres sakramentale og kirkelige liv. Avslutningsvis oppfordres orientalerne til å streve for økt enhet mellom Den katolske kirke og de ortodokse, som står dem særlig nær.

Etter konsilet

Med dokumentet ble orientalernes plass i Den katolske kirke ikke bare anerkjent, men også befestet. Det ble hevet over enhver tvil at orientalernes egenart og verdighet representerer et autentisk uttrykk for Kirkens enhet og katolisitet, og at orientalerne har ikke bare rett, men også plikt til å leve i tråd med sine egne tradisjoner og oldkirkelige opphav. Gjennom alt dette har de også en misjon ovenfor hele Kirken: å minne oss alle om at den kirke Kristus stiftet på jorden ikke bare har én måte å feire gudstjeneste på eller kun ett kulturelt uttrykk.

I 1990 fikk orientalerne sin egen kirkerett, som skulle styre deres kirkelige liv. Grunnet deres opphav og kanoniske tradisjoner var dette nødvendig, da den latinske kirkerett ikke favner mye av det som hos orientalerne er grunnleggende, f.eks. deres kirkestrukturer. Et annen meget konkret hendelse i Kirkens liv som virkelig satte søkelyset på orientalerne og deres egenart og tradisjoner, var begravelsen av pave Johannes Paul II i 2005. Evangeliet ble lest både på latin og gresk for å markere Kirkens enhet i ulikhet, og mot slutten av begravelsen samlet de orientalske patriarkene og stor-erkebiskopene rundt kisten og sang sin østlige avskjedshymne til den pave som også hadde vært deres overhyrde.

De 21 orientalske katolske kirker

kategorisert etter sin rituelle tradisjon med medlemstall fra 2003 og angivelse av tradisjonelt kjerneområde. Totalt medlemstall er snaut 16 millioner.

Alexandrinsk tradisjon:

- Den egyptiske (koptiske) kirke (216 990),
- Den geez-alexandrinske (eller etiopiske) kirke (205 999, Etiopia og Eritrea),

Antiokensk tradisjon:

- Den syro-malankarske kirke (395 476, India),
- Den maronittiske kirke (3 083 754, Libanon),
- Den syriske kirke (112 849),

Armensk tradisjon:

- Den armenske kirke (369 297),

Kaldeisk eller øst-syrisk tradisjon:

- Den kaldeiske kirke (343 501, Irak),
- Den syro-malabarske kirke (3 588 172, India),

Konstantinopelitansk eller bysantinsk tradisjon:

- Den albanske kirke (2 800),
- Den bulgarske kirke (15 000),
- Den greske kirke (2 345),
- Den hviterussiske kirke (5 000 – anslag),
- Den italo-albanske kirke (60 548),
- Den melkittiske kirke (1 295 061, Midt-Østen),
- Den rumenske kirke (752 500),
- Den russiske kirke (3 500 – anslag),
- Den rutenske (eller rutensk-ukrainske) kirke (610 688),
- Den slovakiske kirke (221 331),
- Den ukrainske kirke (4 366 131 medlemmer),
- Den ungarske kirke (278 000),
- og den kirke som tidligere ble kalt den jugoslaviske, dvs. de bysantinske katolikker i bispedømmet Krizevci som dekker det tidligere Jugoslavia (48 174).

mf.no/katolsk

KATOLSKE STUDIER

Ønsker du en faglig fordypning i katolsk tro?
Følgende katolske emner tilbys ved MF våren 2010:

- Fundamentalteologi og fundamental moralteologi (TEOL1461)
- Philosophy of the Human Person and the Mind (FIL1067)
- Moralteologi (TEOL2461)
Krever tidligere studier i fundamentalteologi eller tilsvarende
- Catholic Social Teaching (TEOL5465)
Krever fullført bachelorgrad (80-gruppe i kristendom/teologi) eller tilsvarende

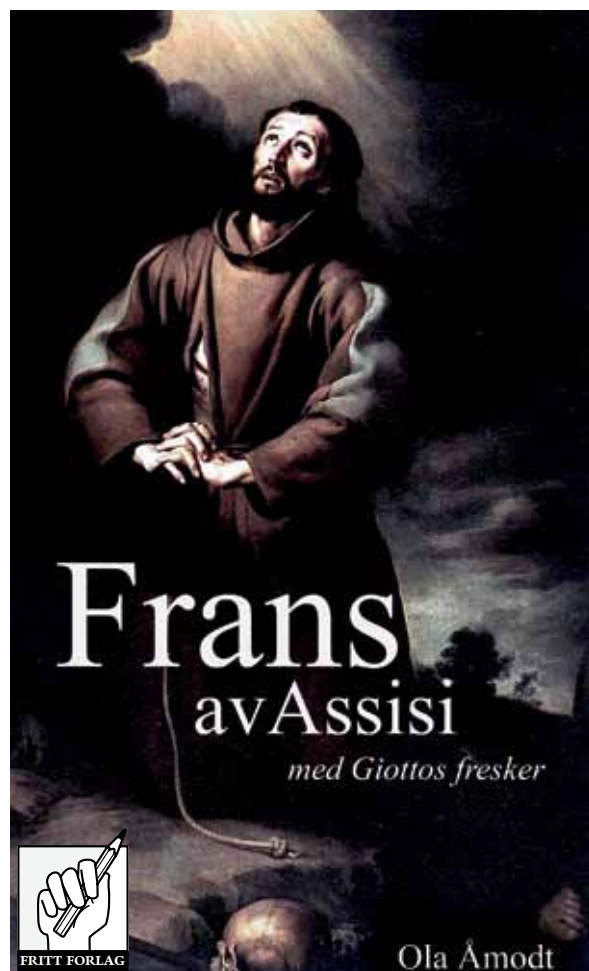
For nærmere beskrivelse av emnene, se www.mf.no/katolsk

søknadsfrist
Løpende opptak fram til semesterstart 12.januar. For nærmere informasjon om opptak, se www.mf.no/katolsk

kontaktpersoner
Har du spørsmål om katolske studier, ta kontakt med studieveileder for teologi, Erlend Woldseth.
e: Erlend.Woldseth@mf.no

for ytterligere informasjon
Studieresepsjonen
t: 22 59 05 00
e: studieresepsjonen@mf.no
www.mf.no

 DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAKULTET

En ny unik bok

Frans av Assisi

En meningsfull og vakker julegave

Kulturformidleren, historikeren og forfatteren Ola Åmodt, som tidligere har gitt ut praktboken Roma – Legender og merkværdigheter, døde vinteren 2009, bare 55 år gammel. På sykeleiet arbeidet han iherdig med å fullføre denne boken. Ola brakte kunnskap om Italia og pavekirken til Norge, og han formidlet informasjon om norsk kultur og kirkeliv til katolikker i mange land bl.a. gjennom sitt arbeid som korrespondent for paveradioen.

Les den spennende historien om mannen som laget den første julekrybben.

Spesialtilbud til lesere av Broen
Kun 169,- gratis tilsendt Veil 199,- +porto

Navn

Adresse

Postnummer

Antall **Kjøp 3 stk, få en gratis!**

Fax eller send kupongen til **Fritt Forlag, Rosenkrantzgate 10, 0159 OSLO**
Eller send oss en mail merket "Tilbud Broen" til post@frittforlag.no

Liturgisk kalender 2010

Søndagstekster år C, hverdagslesninger år II

I denne liturgiske kalenderen oppgis alle bibeltekstene som brukes under liturgien. Betydningene av forkortelsene finner du foran i din norske bibel.

Tekstene på en vanlig søndag står i denne rekkefølge: Lesning fra Det gamle testamente; fra Det nye testamente; evangelielesningen. På hverdager er det bare to tekster, medregnet evangelielesningen. Liturgien har også en fore-skreven salmetekst, etter 1. lesning, men den har vi av praktiske grunner ikke gjengitt.

Dager med kirkeplikt står i **red skrift**. Husk at alle **søndager** har kirkeplikt, dessuten **Jul** (midnattsmessen eller den 25. om dagen) og **Kristi Himmelfart**. Faste- og abstinensplikt står i **fet skrift og kursiv** (Askeonsdag og Langfredag). Dager som er angitt med STORE BOKSTAVER er søndager, fester eller høytider. Høytider er i tillegg markert med **FET SKRIFT**. Liturgisk farge er angitt med symboler ●●●●●

Det står angitt hvilke helgener som skal minnes (dersom navnet står i parentes, er min-

nedagen valgfri). Der en nordisk helgen er obligatorisk minnedag, nevnes ikke de som i andre land er obligatorisk eller valgfri helgenminne. På lørdager som ikke er fest-, høytids- eller obligatoriske minnedager, kan man minnes jomfru Maria.

I Tromsø stift brukes andre datoer for Herrens Åpenbaring, Herrens Dâp og Marias opptagelse i Himmelen.

Januar

- Fre 1 ○ **GUDS HELLIGE MOR MARIA** Oktavdag for julen
Verdensdagen for fred tidebønn for uke 1
① 4 Mos 6,22-27 ② Gal 4,4-7 ③ Luk 2,16-21
- Lør 2 ○ De hellige Basilius og Gregorius ① 1 Joh 2,22-28
② Joh 1,19-28
Tidebønn for uke 2
- SØN 3** ● 2. SØNDAG ETTER JUL
① Sir 24,1-4.12-16 ② Ef 1,3-6.15-18 ③ Joh 1,1-18
(kortere: 1-5-9-14)
Kollekt til barne-missio
- Man 4 ○ ① 1 Joh 3,7-10 ② Joh 1,35-42
- Tir 5 ○ ① 1 Joh 3,11-21 ② Joh 1,43-51
- Ons 6 ○ **HERRENS ÅPENBARING**
① Jes 60,1-6 ② Ef 3,2-3a.5-6 ③ Matt 2,1-12
④ (Den hellige Raimund av Peñafort)
- Tor 7 ○ ① 1 Joh 3,22-4,6 ② Matt 4,12-17.23-25
③ (Den hellige Torfinn)
- Fre 8 ○ ① 1 Joh 4,7-10 ② Mark 6,34-44
- Lør 9 ○ ① 1 Joh 4,11-18 ② Mark 6,45-52
Tidebønn for uke 3
- SØN 10** ○ HERRENS DÂP
① Jes 42,1-4.6-7 ② Apg 10,34-38 ③ Luk 3,15-16.21-22
eller ① Jes 40,1-5.9-11 ② Tht 2,11-14.3,4-7
③ Luk 3,15-16.21-22
Tidebønn for uke 1
- Man 11 ● ① 1 Sam 1,1-8 ② Mark 1,14-20
- Tir 12 ● ① 1 Sam 1,9-20 ② Mark 1,21-28
- Ons 13 ○ (Den hellige Hilarius)
● ① 1 Sam 3,1-10.19-20 ② Mark 1,29-39
- Tor 14 ● ① 1 Sam 4,1-11 ② Mark 1,40-45
- Fre 15 ● ① 1 Sam 8,4-7.10-22a ② Mark 2,1-12
- Lør 16 ● ① 1 Sam 9,1-4.17-19;10,1a ② Mark 2,13-17
Tidebønn for uke 2
- SØN 17** ● 2. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① Jes 62,1-5 ② 1 Kor 12,4-11 ③ Joh 2,1-11
- Man 18 ● ① 1 Sam 15,16-23 ② Mark 2,18-22
I Dominikanerordenen: ○ Margrete av Ungarn, jomfru og ordenssøster: ① Est 14,3-12.19 eller Rom 12,1-2.9-13 ③ Salme 27,1,4,5,8-9.11
④ Joh 12,24-26
Bønneuken for kristen enhet
- Tir 19 ● Den hellige Henrik av Finland
① 1 Sam 16,1-13 ② Mark 2,23-28
- Ons 20 ● (Den hellige Fabian)
● (Den hellige Sebastian)
● ① 1 Sam 17,32-33.37.40-51 ② Mark 3,1-6
Hos Cistercienserne: ○ Cyprian Tansi
- Tor 21 ● Den hellige Agnes
① 1 Sam 18,6-9;19,1-7 ② Mark 3,7-12
- Fre 22 ● (Den hellige Vincent)
● ① 1 Sam 24,3-21 ② Mark 3,13-19
- Lør 23 ● ① 2 Sam 1,1-4.11-12.19.23-27 ② Mark 3,20-21
Tidebønn for uke 3
- SØN 24** ● 3. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① Neh 8,1b-4a.5-6.8-10 ② 1 Kor 12,12-30 (kortere: 1 Kor 12,12-14.27) ③ Luk 1,1-4.4.14-21
- Man 25 ○ APOSTELEN PAULUS' OMVENDELSE
① Apg 22,3-16 eller Apg 9,1-22 ② Mark 16,15-18
- Tir 26 ○ (Den hellige Eystein)
I Trondheim stift: ○ DEN HELLIGE EYSTEIN
● ① 2 Sam 6,12b-15.17-19 ② Mark 3,31-35
Hos Cistercienserne: ○ GRUNNLEGGERNE
ROBERT, ALBERT OG STEFAN
① Sir 44,110-15 ② Hebr 11,1-2.8-16
③ Mark 10,24b-30
- Ons 27 ○ (Den hellige Angela Merici)
○ (De hellige Timoteus og Titus)
● ① 2 Sam 7,4-17 ② Mark 4,1-20
- Tor 28 ○ Den hellige Thomas Aquinas
① 2 Sam 7,18-19.24-29 ② Mark 4,21-25
I Dominikanerordenen: ○ THOMAS AV AQUINAS
① Visd 7,7-10.15-16 eller Ef 3,8-12 ③ Joh 17,11b-19
- Fre 29 ● ① 2 Sam 11,1-4a.5-10a.13-17 ② Mark 4,26-34
- Lør 30 ● ① 2 Sam 12,1-7a.10-17 ② Mark 4,35-41
Tidebønn for uke 4
- SØN 31** ● 4. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① Jer 1,4-5.17-19 ② 1 Kor 12,30b-13.13 (kortere: 1 Kor 13,4-13) ③ Luk 4,21-30

Februar

- Man 1 ● ① 2 Sam 15,13-14.30;16,5.13a ② Mark 5,1-20
- Tir 2 ○ HERRENS FREMSTILLING I TEMPELET
① Mal 3,1-4 eller Hebr 2,14-18 ② Luk 2,22-40
(kortere: 22-32)
Ordenslivets dag
- Ons 3 ○ Den hellige Ansgar
① 2 Sam 24,29-17 ② Mark 6,1-6
I Tromsø stift (utenom domkirken) feires på en hverdag i perioden 3.-9. februar: ○ VIGSELSFEST FOR VÅR FRUES DOMKIRKE I TROMSØ
① Esek 37,1-2.8-9.12 ② 1 Kor 3,9b-11.16-17
③ Joh 2,13-22
- Tor 4 ● ① 1 Kong 2,1-4.10-12 ② Mark 6,7-13
I Dominikanerordenen: ○ Katarina av Ricci, jomfru og ordenssøster
- Fre 5 ● Den hellige Agathe
① Sir 47,2-11 ② Mark 6,14-29
- Lør 6 ● Den hellige Paul Mikki og hans ledsagere
① 1 Kong 3,4-13 ② Mark 6,30-34
Tidebønn for uke 1
- SØN 7** ● 5. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① Jes 6,1-2a.3-8 ② 1 Kor 15,1-11 (kortere: 1 Kor 15,3-8.11) ③ Luk 5,1-11
I Tromsø (domkirken): ○ VIGSELSFEST FOR VÅR FRUES DOMKIRKE I TROMSØ
① Esek 37,1-2.8-9.12 ② 1 Kor 3,9b-11.16-17
③ Joh 2,13-22
- Man 8 ○ (Den hellige Hieronymus Emiliani)
○ (Den hellige Joseffa Bakhita)
● ① 1 Kong 8,1-7.9-13 ② Mark 6,53-56
- Tir 9 ● ① 1 Kong 8,22-23.27-30 ② Mark 7,1-13
- Ons 10 ○ Den hellige Scholastica
① 1 Kong 10,1-10 ② Mark 7,14-23
- Tor 11 ○ (Vår Frue av Lourdes)
● ① 1 Kong 11,4-13 ② Mark 7,24-30
- Fre 12 ● ① 1 Kong 11,29-32;12,19 ② Mark 7,31-37
I Dominikanerordenen: ○ Reginald, prest og ordensbror
- Lør 13 ● ① 1 Kong 12,26-32;13,33-34 ② Mark 8,1-10
I Dominikanerordenen: ○ Jordan av Sachsen, prest og ordensbror
Tidebønn for uke 2
- SØN 14** ● 6. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① Jer 17,5-8 ② 1 Kor 15,12.16-20 ③ Luk 6,17.20-26
- Man 15 ● ① Jak 1,1-11 ② Mark 8,11-13
- Tir 16 ● ① Jak 1,12-18 ② Mark 8,14-21
Tidebønn for uke 4
- Ons 17 ● **Askeonsdag - faste- og abstinens**
① Joel 2,12-18 ② 2 Kor 5,20-6,2 ③ Matt 6,1-6.16-18
- Tor 18 ● ① 5 Mos 30,15-20 ② Lk 9,22-25
- Fre 19 ● ① Jes 58,1-9a ② Matt 9,14-15
- Lør 20 ● ① Jes 58,9b-14 ② Luk 5,27-32
Tidebønn for uke 1
- SØN 21** ● 1. SØNDAG I FASTEN
① 5 Mos 26,4-10 ② Rom 10,8-13 ③ Luk 4,1-13
- Man 22 ○ APOSTELEN PETERS STOL
① 1 Pet 5,1-4 ② Matt 16,13-19
- Tir 23 ● ① Jes 55,10-11 ② Matt 6,7-15
- Ons 24 ● ① Jona 3,1-10 ③ Luk 11,29-32
- Tor 25 ● ① Est 14,1.3-5.9-10 ② Matt 7,7-12
- Fre 26 ● ① Esek 18,21-28 ② Matt 5,20-26
- Lør 27 ● ① 5 Mos 26,16-19 ② Matt 5,43-48
Tidebønn for uke 2
- SØN 28** ● 2. SØNDAG I FASTEN
① 1 Mos 15,5-12.17-18 ② Fil 3,17-4,1 (kortere: Fil 3,20-4,1) ③ Luk 9,28b-36

Mars

- Man 1 ● ① Dan 9,4b-10 ② Luk 6,36-38
- Tir 2 ● ① Jes 1,10.16-20 ③ Matt 23,1-12
- Ons 3 ● ① Jer 18,18-20 ② Matt 20,17-28
- Tor 4 ● ① Jer 17,5-10 ③ Luk 16,19-31
- Fre 5 ● ① 1 Mos 37,3-4.12-13a.17b-28 ② Matt 21,33-43.45-46
Kvinnenes Verdensbønnedag
- Lør 6 ● ① Mi 7,14-15.18-20 ② Luk 15,1-3.11-32
Tidebønn for uke 3
- SØN 7** ● 3. SØNDAG I FASTEN
① 2 Mos 3,1-8a.13-15 ② 1 Kor 10,1-6.10-12
③ Luk 13,1-9
Eller fra år A: ① 2 Mos 17,3-7 ② Rom 5,1-2.5-8
③ Joh 4,5-42 (kortere: 5-15.19b-26.39a.40-42)
- Man 8 ● ① 2 Kong 5,1-15a ② Luk 4,24-30
- Tir 9 ● ① Dan 3,25.34-43 ③ Matt 18,21-35
- Ons 10 ● ① 5 Mos 4,1.5-9 ② Matt 5,17-19
- Tor 11 ● ① Jer 7,23-28 ③ Luk 11,14-23
- Fre 12 ● ① Hos 14,2-10 ② Mark 12,28b-34
- Lør 13 ● ① Hos 6,1-6 ③ Luk 18,9-14
Tidebønn for uke 4
- SØN 14** ● 4. SØNDAG I FASTEN
① Jos 5,9a.10-12 ② 2 Kor 5,17-21 ③ Luk 15,1-3.11-32
Eller fra år A: ① 1 Sam 16,1b.6-7.10-13a ② Ef 5,8-14
③ Joh 9,1-41 (kortere: 1.6-9.13-17.34-38)
- Man 15 ● ① Jer 65,17-21 ③ Joh 4,43-54
- Tir 16 ● ① Esek 47,1-9.12 ③ Joh 5,1-16
- Ons 17 ● ① Jer 49,8-15 ③ Joh 5,17-30
- Tor 18 ● ① 2 Mos 32,7-14 ③ Joh 5,31-47
- Fre 19 ○ **DEN HELLIGE JOSEF, JOMFRU MARIAS BRUDGOM**
① 2 Sam 7,4-5a.12-14a.16 ② Rom 4,13.16-18.22
③ Matt 1,16.18-21.24a eller Luk 2,41-51a
For St. Josephastræne: ○ PATRONATSFEST
- Lør 20 ● ① Jer 11,18-20 ③ Joh 7,40-53
Tidebønn for uke 1
- SØN 21** ● 5. SØNDAG I FASTEN
① Jes 43,16-21 ② Fil 3,8-14 ③ Joh 8,1-11
Eller fra år A: ① Esek 37,12b-14 ② Rom 8,8-11
③ Joh 11,1-45 (kortere: Joh 11,3-7.17.20-27.33b-45)
- Man 22 ● ① Dan 13,1-9.15-17.19-30.33-62 (kortere: Dan 13,41c-62) ③ Joh 8,12-20
- Tir 23 ● ① 4 Mos 21,4-9 ③ Joh 8,21-30
- Ons 24 ● ① Dan 3,14-20.49-50.91-92.95 ③ Joh 8,31-42
- Tor 25 ○ **HERRENS BEBUDELSE**
① Jes 7,10-14.8.10 ② Hebr 10,4-10 ③ Luk 1,26-38
- Fre 26 ● ① Jer 20,10-13 ③ Joh 10,31-42
- Lør 27 ● ① Esek 37,21-28 ③ Joh 11,45-56
Tidebønn for uke 2
- SØN 28** ● PALMESØNDAG
③ Luk 19,28-40 ① Jes 50,4-7 ② Fil 2,6-11
I Tromsø stift: Årsdag for bispevigsel
- Man 29 ● ① Jes 42,1-7 ③ Joh 12,1-11
- Tir 30 ● ① Jes 49,1-6 ③ Joh 13,21-33.36-38
- Ons 31 ● ① Jes 50,4-9a ③ Matt 26,14-25

Den liturgiske kalenderen kan rives ut. Du kan også kjøpe en flott illustrert veggkalender i St. Olav bokhandel.

April

- Tor 1 ○ SKJÆRTORS DAG
Oljevisningsmessen: ① Jes 61,1-3a.6a.8b-9
② Ap 1,5-8 ③ Luk 4,16-21
Påskens hellige triduum begynner
Aftenmessen til minne om Herrens hellige nattverd:
① 2 Mos 12,1-8.11-14 ② 1 Kor 11,23-26
③ Joh 13,1-15
- Fre 2 ● **Langfredag** ① Jes 52,13-53,12 ② Hebr 4,14-16:5,7-9 ③ Joh 18,1-19,42
Kollekt til Det hellige land
- Lør 3 Ingen messe om dagen: påskennattmessen kan begynne før midnatt. Påskemesseplikten oppfylles påskennatt eller -dag.
○ **PÅSKEVIGILIE**
① 1 Mos 1,1-2,2 (kortere: 1 Mos 1,1.26-31a) ② 1 Mos 22,1-18 (kortere: 1 Mos 22,1-2.9a.10-13.15-18)
③ 2 Mos 14,5-15,1a ④ Jes 54,5-14 ⑤ Jes 55,1-11
⑥ Bar 3,9-15.32-4,4 ⑦ Esek 36,16-17a.18-28
⑧ Rom 6,3-11 ⑨ Luk 24,1-12
Tidebønn for uke 1
- SØN 4 ○ PÅSKEDAG**
① Apg 10,34a.37-43 ② Kol 3,1-4 eller 1 Kor 5,6b-8
③ Joh 20,1-9 eller Luk 24,1-12 eller Luk 24,13-35
- Man 5 ○ MANDAG I PÅSKEOKTAVEN
① Apg 2,14.22-33 ② Matt 28,8-15
- Tir 6 ○ TIRSDAG I PÅSKEOKTAVEN
① Apg 2,36-41 ② Joh 20,11-18
- Ons 7 ○ ONSDAG I PÅSKEOKTAVEN
① Apg 3,1-10 ② Luk 24,13-35
- Tor 8 ○ TORSDAG I PÅSKEOKTAVEN
① Apg 3,11-26 ② Luk 24,35-48
- Fre 9 ○ FREDAG I PÅSKEOKTAVEN
① Apg 4,1-12 ② Joh 21,1-14
- Lør 10 ○ LØRDAG I PÅSKEOKTAVEN
① Apg 4,13-21 ② Mark 16,9-15
Tidebønn for uke 2
- SØN 11** Misgunns-søndagen. Ungdomsdag.
○ 2. SØNDAG I PÅSKETIDEN
① Apg 5,12-16 ② Ap 1,9-11a.12-13.17-19
③ Joh 20,19-31
- Man 12 ○ ① Apg 4,23-31 ② Joh 3,1-8
- Tir 13 ● (Den hellige Martin I)
○ ① Apg 4,32-37 ② Joh 3,7b-15
- Ons 14 ○ ① Apg 5,17-26 ② Joh 3,16-21
- Tor 15 ○ ① Apg 5,27-33 ② Joh 3,31-36
- Fre 16 ● Den hellige Magnus
① Apg 5,34-42 ② Joh 6,1-15
- Lør 17 ○ ① Apg 6,1-7 ② Joh 6,16-21
Tidebønn for uke 3
- SØN 18 ○ 3. SØNDAG I PÅSKETIDEN**
① Apg 5,27b-32.40b-41 ② Ap 5,11-14 ③ Joh 21,1-19
(kortere: Joh 21,1-14)
- Man 19 ○ ① Apg 6,8-15 ② Joh 6,22-29
Årsdagen for pavevalget
- Tir 20 ○ ① Apg 7,51-8,1a ② Joh 6,30-35
I Dominikanerordenen:
○ Agnes av Montepulciano, jomfru og ordenssøster
- Ons 21 ○ (Den hellige Anselm av Canterbury)
○ ① Apg 8,1b-8 ② Joh 6,35-40
- Tor 22 ○ ① Apg 8,26-40 ② Joh 6,44-51
Hos Cistercienserne:
○ (Den salige Maria Gabriela Sagheddu)
- Fre 23 ● (Den hellige Adalbert)
● (Den hellige Georg)
○ ① Apg 9,1-20 ② Joh 6,52-59
For Fransiskanerne og Klarissene:
○ Den salige Egidius av Assisi
- Lør 24 ● (Den hellige Fidelis av Sigmaringen)
○ ① Apg 9,31-42 ② Joh 6,60-69
For Fransiskanerne og Klarissene:
● Den hellige Fidelis av Sigmaringen
Tidebønn for uke 4
- SØN 25 ○ 4. SØNDAG I PÅSKETIDEN**
① Apg 13,14.43-52 ② Ap 7,9.14b-17 ③ Joh 10,27-30
Kallssøndag
- Man 26 ○ ① Apg 11,1-18 ② Joh 10,1-10
- Tir 27 ○ ① Apg 11,19-26 ② Joh 10,22-30
Hos Cistercienserne:
○ Rafael Arnáiz Barón
- Ons 28 ● (Den hellige Peter Chanel)
○ (Den hellige Louis M. Grignon de Montfort)
○ ① Apg 12,24-13,5a ② Joh 12,44-50
Hos Maristene:
● DEN HELLIGE PETER CHANEL
① Jes 66,18-20a ② 1 Pet 2,20b-25 ③ Joh 10,11-16
- Tor 29 ○ DEN HELLIGE KATARINA AV SIENA - VERNEHELGEN FOR EUROPA
① 1 Joh 1,5-2,2 ② Matt 11,25-30
I Dominikanerordenen:
○ KATARINA AV SIENA
① Ap 1,5-8 eller Kol 1,24-29 eller 1 Joh 1,5-2,2
② Joh 17,1-11a eller Joh 7,14-18.37-39
- Fre 30 ○ (Den hellige Pius V)
○ ① Apg 13,26-33 ② Joh 14,1-6

Mai

- Lør 1 ○ (Den hellige Josef håndverkeren)
① ① 1 Mos 1,26-2,3 eller Kol 3,14-15.17.23-24
② Mat 13,54-58
○ ① Apg 13,44-52 ② Joh 14,7-14
Hos Elisabethsøstrene og St. Josefssøstrene:
○ DEN HELLIGE JOSEF, HÅNDBRUKEREN
Tidebønn for uke 1
- SØN 2 ○ 5. SØNDAG I PÅSKETIDEN**
① Apg 14,21b-27 ② Ap 21,1-5a ③ Joh 13,31-33a.34-35
- Man 3 ● DE HELLIGE APOSTLER FILIP OG JAKOB
① 1 Kor 15,1-8 ② Joh 14,6-14
- Tir 4 ○ ① Apg 14,19-28 ② Joh 14,27-31a
- Ons 5 ○ ① Apg 15,1-6 ② Joh 15,1-8
I Dominikanerordenen:
○ Vincent Ferrer
- Tor 6 ○ ① Apg 15,7-21 ② Joh 15,9-11
- Fre 7 ○ ① Apg 15,22-31 ② Joh 15,12-17
- Lør 8 ○ ① Apg 16,1-10 ② Joh 15,18-21
Tidebønn for uke 2
- SØN 9 ○ 6. SØNDAG I PÅSKETIDEN**
① Apg 15,1-2.22-29 ② Ap 21,10-14.22-23
③ Joh 14,23-29
- Man 10 ○ ① Apg 16,11-15 ② Joh 15,26-16.4a
I Picpus-ordenen:
○ Den salige Damian de Veuster
I Dominikanerordenen:
○ Antoninus, biskop
- Tir 11 ○ ① Apg 16,22-34 ② Joh 16,5-11
Hos Cistercienserne:
○ De hellige abbeder av Cluny
- Ons 12 ● (De hellige Nereus og Achilleus)
● (Den hellige Pancratius)
○ ① Apg 17,15.22-18,1 ② Joh 16,12-15
- Tor 13 ○ **KRISTI HIMMELFART**
① Apg 1,1-11 ② Ef 1,17-23 eller Hebr 9,24-28;10,19-23 ③ Luk 24,46-53
- Fre 14 ● APOSTELEN MATTIAS
① Apg 1,15-17.20-26 ② Joh 15,9-17
- Lør 15 ● (Den hellige Hallvard)
○ ① Apg 18,23-28 ② Joh 16,23b-28
Hos Cistercienserne:
○ Den hellige Pachomius
Tidebønn for uke 3
- SØN 16 ○ 7. SØNDAG I PÅSKETIDEN**
① Apg 7,55-60 ② Ap 22,12-14.16-17.20
③ Joh 17,20-26
- Man 17 ○ ① Apg 19,1-8 ② Joh 16,29-33
- Tir 18 ● Den hellige Erik
① Apg 20,17-27 ② Joh 17,1-11a
- Ons 19 ○ ① Apg 20,28-38 ③ Joh 17,11b-19
○ (Den hellige Bernardin av Siena)
- Tor 20 ○ ① Apg 22,30.23.6-11 ② Joh 17,20-26
For Fransiskanerne og Klarissene:
○ Den hellige Bernardin av Siena
- Fre 21 ● (Den hellige Kristoffer Magallanes og ledsagere)
○ ① Apg 25,13b-21 ② Joh 21,15-19
- Lør 22 ○ (Den hellige Rita av Cascia)
○ ① Apg 28,16-20.30-31 ② Joh 21,20-25
Vigilie
● PINSEVIGILIE
① 1 Mos 11,1-9 eller 2 Mos 19,3-8a.16-20 eller Esek 37,1-14 eller Joel 3,1-5 ② Rom 8,22-27 ③ Joh 7,37-39
- SØN 23 ● PINSE DAG**
① Apg 2,1-11 ② 1 Kor 12,3b-7.12-13 ③ Joh 20,19-23
Eller fra år A: ① Apg 2,1-11 ② Rom 8,8-17 ③ Joh 14,15-16.23b-26
Tidebønn for uke 4
- Man 24 Messelesninger fra uke 8
● ① 1 Pet 1,3-9 ② Mark 10,17-27
For Fransiskanerne og Klarissene:
○ Innvielse av Frans' basilika i Assisi
I Dominikanerordenen:
○ Overføringen av Dominikus' legeme i Bologna
- Tir 25 ○ (Den hellige Beda den Ærverdige)
○ (Den hellige Gregor VII)
○ (Den hellige Maria Magdalena de'Pazzi)
● ① 1 Pet 1,10-16 ② Mark 10,28-31
I Karmelitordenen:
○ Den hellige Maria Magdalena de'Pazzi
- Ons 26 ○ Den hellige Filip Neri
① 1 Pet 1,18-25 ② Mark 10,32-45
- Tor 27 ○ (Den hellige Augustin av Canterbury)
● ① 1 Pet 2,2-5.9-12 ② Mark 10,46-52
- Fre 28 ● ① 1 Pet 4,7-13 ② Mark 11,11-25
- Lør 29 ● ① Jud 17,20b-25 ② Mark 11,27-33
Tidebønn for uke 1
- SØN 30 ○ DEN HELLIGE TREENIGHET**
① Ordsp 8,22-31 ② Rom 5,1-5 ③ Joh 16,12-15
- Man 31 ○ JOMFRU MARIAS GJESTING HOS ELISABETH
① Sef 3,14-18a eller Rom 12,9-16b ② Luk 1,39-56

Juni

- Tir 1 ● Den hellige Justin
① 2 Pet 3,12-15a.17-18 ② Mark 12,13-17
- Ons 2 ● (De hellige Marcellinus og Peter)
● ① 2 Tim 1,1-3.6-12 ② Mark 12,18-27
- Tor 3 ● Den hellige Karl Lwanga og hans ledsagere
● ① 2 Tim 2,8-15 ② Mark 12,28-34
- Fre 4 ● ① 2 Tim 3,10-17 ② Mark 12,35-37
I Dominikanerordenen:
● Peter av Verona, prest, ordensbror og martyr
- Lør 5 ● Den hellige Bonifatius
① 2 Tim 4,1-8 ② Mark 12,38-44
Tidebønn for uke 2
- SØN 6 ○ FESTEN FOR KRISTI LEGEME OG BLOD**
① 1 Mos 14,18-20 ② 1 Kor 11,23-26 ③ Luk 9,11b-17
- Man 7 ● ① 1 Kong 17,1-6 ② Matt 5,1-12
I Karmelitordenen:
○ Den salige Anna av Sankt Bartholomeus
● ① 1 Kong 17,7-16 ② Matt 5,13-16
- Tir 8 ● ① (Den hellige Efreim)
- Ons 9 ● ① 1 Kong 18,20-39 ② Matt 5,17-19
- Tor 10 ● ① 1 Kong 18,41-46 ② Matt 5,20-26
I Dominikanerordenen:
○ Johannes Dominici, prest og ordensbror
- Fre 11 ○ **JESU HJERTEFEST**
① Esek 34,11-16 ② Rom 5,5-11 ③ Luk 15,3-7
Presteåret "Kristi trofasthet, presters trofasthet" avsluttes
- Lør 12 ○ Jomfru Marias rene hjerte
① Jes 61,9-11 ② Luk 2,41-51
I Karmelitordenen:
● Den salige Alfons Maria Mazurek og hans ledsagere
I Picpus-ordenen:
○ JOMFRU MARIAS RENE HJERTE
Tidebønn for uke 3
- SØN 13 ● 11. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR**
① 2 Sam 12,7-10.13 ② Gal 2,16.19-21
③ Luk 7,36-8,3 (kortere: Luk 7,36-50)
- Man 14 ● ① 1 Kong 21,1-16 ② Matt 5,38-42
- Tir 15 ● ① 1 Kong 21,17-29 ② Matt 5,43-48
- Ons 16 ● ① 2 Kong 2,16-14 ② Matt 6,1-6.16-18
- Tor 17 ● ① Sir 48,1-15 ② Matt 6,7-15
Hos Cistercienserne:
○ (Den salige Josef Maria Cassant)
- Fre 18 ● ① 2 Kong 11,4-9.18.20 ② Matt 6,19-23
- Lør 19 ○ (Den hellige Romualdus)
● ① 2 Krøn 2,17-25 ② Matt 6,24-34
Tidebønn for uke 4
- SØN 20 ● 12. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR**
① Sak 12,10-11 ② Gal 3,26-29 ③ Luk 9,18-24
- Man 21 ○ Den hellige Aloisius Gonzaga
① 2 Kong 17,5-8.13-15a.18 ② Matt 7,1-5
- Tir 22 ○ (Den hellige Paulinus av Nola)
● (De hellige John Fisher og Thomas More)
● ① 2 Kong 19,9b-11.14.21.31-36 ② Matt 7,6.12-14
- Ons 23 ● ① 2 Kong 22,8.13.23.1-3 ② Matt 7,15-20
Vigilie
○ VIGILIE TIL JOHANNES DØPERENS FØDSEL
① Jer 1,4-10 ② 1 Pet 1,8-12 ③ Luk 1,5-17
- Tor 24 ○ **JOHANNES DØPERENS FØDSEL**
① Jes 49,1-6 ② Apg 13,22-26 ③ Luk 1,57-66.80
- Fre 25 ● ① 2 Kong 25,1-12 ② Matt 8,1-4
- Lør 26 ● ① Klag 2,2.10-14.18-19 ② Matt 8,5-17
Tidebønn for uke 1
- SØN 27 ● 13. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR**
① 1 Kong 19,16b.19-21 ② Gal 5,1.13-18
③ Luk 9,51-62
- Man 28 ● Den hellige Ireneus
① Am 2,6-10.13-16 ② Matt 8,18-22
Vigilie
● VIGILIE TIL DE HELLIGE APOSTLER PETER OG PAULUS
① Apg 3,1-10 ② Gal 1,11-20 ③ Joh 21,15-19
- Tir 29 ● **DE HELLIGE APOSTLER PETER OG PAULUS**
① Apg 12,1-11 ② 2 Tim 4,6-8.17-18 ③ Matt 16,13-19
- Ons 30 ● (Kirkens første martyrer i Roma)
● ① Am 5,14-15.21-24 ② Matt 8,28-34

Juli

Tor 1	● ① Am 7,10-17 ② Matt 9,1-8
Fre 2	● ① Am 8,4-6,9-12 ② Matt 9,9-13
Lør 3	● APOSTELEN THOMAS ① Ef 2,19-22 ② Joh 20,24-29 Tidebønn for uke 2
SØN 4	● 14. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① Jes 66,10-14c ② Gal 6,14-18 ③ Luk 10,1-12,17-20 (kortere: Luk 10,1-9)
Man 5	○ (Den hellige Antonius M. Zaccaria) ● ① Hos 2,16,17b-18,21-22 ② Matt 9,18-26
Tir 6	● (Den hellige Maria Goretti) ● ① Hos 8,4-7,11-13 ② Matt 9,32-38
Ons 7	● ① Hos 10,1-3,7-8,12 ② Matt 10,1-7
Tor 8	● (Den hellige Sunniva) ● ① Hos 11,1-4,8c-9 ② Matt 10,7-15 Hos Cistercienserne: ○ Den salige pave Eugenius III ● (Den hellige Augustin Zhao Rong og hans ledsagere) ● ① Hos 14,2-10 ② Matt 10,16-23 I Picpus-ordenen: Vår Fru av Freden. Nådebildet i Picpus. I Dominikanerordenen: ● Johannes av Köln, prest, ordensbror og martyr ● Den hellige Knut - Danmarks vernehelgen ① Jes 6,1-8 ② Matt 10,24-33 For Fransiskanerne og Klarissene: ○ Den hellige Veronika Giuliani Tidebønn for uke 3
SØN 11	● 15. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① 5 Mos 30,10-14 ② Kol 1,15-20 ③ Luk 10,25-37
Man 12	● ① Jes 1,40-17 ② Matt 10,34-11,1
Tir 13	○ (Den hellige Henrik) ● ① Jes 7,1-9 ② Matt 11,20-24 I Karmelitordenen: ○ Den hellige Teresa av Jesus, de Los Andes ○ (Den hellige Camillus av Lellis) ● ① Jes 10,5-7,13-16 ② Matt 11,25-27
Ons 14	○ (Den hellige Svithun) ○ (Den hellige Bonaventura) ● ① Jes 26,7-9,12,16-19 ② Matt 11,28-30 For Fransiskanerne og Klarissene: ○ DEN HELLIGE BONAVENTURA ○ (Jomfru Maria av Karmelberget) ● ① Jes 38,1-6,21-22,7-8 ② Matt 12,1-8 I Karmelitordenen: ○ HØYTTID FOR DEN SALIGE MARIA AV KARMELBERGET ① 1 Kong 18,42b-45a ② Gal 4,4-7 ③ Joh 19,25-27
Lør 17	● ① Mi 2,1-5 ② Matt 12,14-21 I Karmelitordenen: ● (Den salige Teresa av St. Augustin og hennes ledsagere) I Dominikanerordenen: ○ Ceslas, prest og ordensbror Tidebønn for uke 4
SØN 18	● 16. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① 1 Mos 18,1-10a ② Kol 1,24-28 ③ Luk 10,38-42
Man 19	● ① Mi 6,1-4,6-8 ② Matt 12,38-42 I Karmelitordenen: ○ Jomfru Maria, all nådes mor (mater divinarum gratiarum): ① Est 8,3-8a,16-17 ② Joh 2,1-11 ○ Den hellige Thorlák ① Mi 7,14-15,18-20 ② Matt 12,46-50 I Karmelitordenen: ● DEN HELLIGE PROFETEN ELIAS ① 1 Kong 19,4-9a,11-14a eller 1 Pet 1,8-12 ③ Luk 9,28b-36
Ons 21	○ (Den hellige Laurentius av Brindisi) ● ① Jer 1,14-10 ② Matt 13,1-9
Tor 22	○ Den hellige Maria Magdalena ① Høys 3,1-4a eller 2 Kor 5,14-17 ② Joh 20,1-2,11-18
Fre 23	○ DEN HELLIGE BIRGITTA - VERNEHELGEN FOR EUROPA ① Gal 2,19-20 ② Joh 15,1-8
Lør 24	○ (Den hellige Charbel Makhlof) ● ① Jer 7,1-11 ② Matt 13,24-30 Tidebønn for uke 1
SØN 25	● 17. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① 1 Mos 18,20-32 ② Kol 2,12-14 ③ Luk 11,1-13
Man 26	○ De hellige Joakim og Anna ① Jer 13,1-11 ② Matt 13,31-35
Tir 27	● ① Jer 14,17-22 ② Matt 13,36-43
Ons 28	● ① Jer 15,10,16-21 ② Matt 13,44-46 I Karmelitordenen: ○ (Den salige Johannes Soreth) ● OLAV DEN HELLIGE - OLSOK ① Visd 10,10-14 ② Jak 1,2-4,12 ③ Matt 16,24-28
Fre 30	○ (Den hellige Peter Krysológus) ● ① Jer 26,1-9 ② Matt 13,54-58
Lør 31	○ Den hellige Ignatius av Loyola ① Jer 26,11-16,24 ② Matt 14,1-12 Tidebønn for uke 2

August

SØN 1	● 18. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① Fork 1,2,2,21-23 ② Kol 3,1-5,9-11 ③ Luk 12,13-21 ○ (Den hellige Eusebius av Vercelli) ○ (Den hellige Peter Julian Eymard) ● ① Jer 28,1-17 ② Matt 14,13-21 Hos Maristene: ○ Den hellige Peter Julian Eymard For Fransiskanerne og Klarissene: ○ VÅR FRUE AV ENGLERE - PORTIUNCOLA I Dominikanerordenen: ○ Johanna av Aza, Dominikus' mor
Man 2	○ (Den hellige Johannes Maria Vianney) ① Jer 31,1-7 ② Matt 15,21-28
Tir 3	● ① Jer 30,1-2,12-15,18-22 ② Matt 14,22-36
Ons 4	○ Den hellige Johannes Maria Vianney ① Jer 31,1-7 ② Matt 15,21-28
Tor 5	○ (Vigselsfest for Maria Maggiore-basilikaen) ● ① Jer 31,31-34 ② Matt 16,13-23
Fre 6	○ HERRENS FORKLARELSE ① Dan 7,9-10,13-14 eller 2 Pet 1,16-19 ③ Luk 9,28b-36 I St. Olav, Oslo: ○ KIRKEVIGSELSFEST
Lør 7	● (Den hellige Sixtus og hans ledsagere) ○ (Den hellige Cajetan) ● ① Hab 1,12-2,4 ② Matt 17,14-20 I Karmelitordenen: ○ Den hellige Albert av Trapani I Oslo katolske bispedømme: ○ KIRKEVIGSELSFEST I Oslo (domkirken): ○ HERRENS FORKLARELSE ① Dan 7,9-10,13-14 eller 2 Pet 1,16-19 ③ Luk 9,28b-36 Tidebønn for uke 3
SØN 8	● 19. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① Visd 18,6-9 ② Hebr 11,1-2,8-19 (kortere: Hebr 11,1-2,8-12) ③ Luk 12,32-48 (kortere: Luk 12,35-40) I Dominikanerordenen: ○ DOMINIKUS ① Jes 52,5-7 ② Salme 96,1-2a,2b-3,7-8a,9,10 ③ 1 Tim 4,1-8 ④ Matt 5,16 ⑤ Matt 5,13-19 eller Matt 28,16-20
Man 9	● DEN HELLIGE TERESA BENEDICTA AV KORSET (Edith Stein) - VERNEHELGEN FOR EUROPA ① Hos 2,16b,17b,21-22 ② Matt 25,1-13 I Karmelitordenen: ① (Gr)Est 4,12,14-16,23-25 eller Gal 6,14-16 ② Joh 4,19-24
Tir 10	● DEN HELLIGE LAURENTIUS - DIAKON OG MARTYR ① 2 Kor 9,6-10 ② Joh 12,24-26
Ons 11	○ Den hellige Klara av Assisi ① Esek 9,1-7,10,18-22 ② Matt 18,15-20 For Fransiskanerne og Klarissene: ○ DEN HELLIGE KLARA AV ASSISI ○ (Den hellige Johanna Fransiska av Chantal) ● ① Esek 12,1-12 ② Matt 18,21-19,1
Fre 13	● (Den hellige Pontian og den hellige Hippolyt) ● ① Esek 16,1-15,60,63 (kortere: Esek 16,59-63) ② Matt 19,3-12
Lør 14	● Den hellige Maximilian Kolbe ① Esek 18,1-10,13b,30-32 ② Matt 19,13-15 Vigilie ○ VIGILIE TIL JOMFRU MARIAS OPPTAGELSE I HIMMELEN ① 1 Kron 15,3-4,15-16,16,1-2 ② 1 Kor 15,54-57 ③ Luk 11,27-28 Tidebønn for uke 4
SØN 15	○ JOMFRU MARIAS OPPTAGELSE I HIMMELEN ① Ap 11,19a;12,1-6a,10ab ② 1 Kor 15,20-26 ③ Luk 1,39-56
Man 16	○ (Den hellige Stefan av Ungarn) ● ① Esek 24,15-24 ② Matt 19,16-22
Tir 17	● ① Esek 28,1-10 ② Matt 19,23-30 I Dominikanerordenen: ○ Hyacin, prest og ordensbror
Ons 18	● ① Esek 34,1-11 ② Matt 20,1-16 I Dominikanerordenen: ○ Mannes, prest og ordensbror
Tor 19	○ (Den hellige Johannes Eudes) ● ① Esek 36,23-28 ② Matt 22,1-14 Hos Cistercienserne: ○ Den salige Guericc ○ Den hellige Bernhard av Clairvaux ① Esek 37,1-14 ② Matt 22,34-40 Hos Cistercienserne: ○ DEN HELLIGE BERNHARD AV CLAIRVAUX ① Sir 39,6-10 ② Fil 3,17-4,1 ③ Matt 5,13-19
Fre 20	○ Den hellige Pius X ① Esek 43,1-7a ② Matt 23,1-12 Tidebønn for uke 1
SØN 22	● 21. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① Jes 66,18-21 ② Hebr 2,5-7,11-13 ③ Luk 13,22-30 ○ (Den hellige Rosa av Lima) ● ① 2 Tess 1,1-5,11b-12 ② Matt 23,13-22 I Dominikanerordenen: ○ Rosa av Lima
Tir 24	● DEN HELLIGE BARTOLOMEUS - APOSTEL ① Ap 21,9b-14 ② Joh 1,45-51
Ons 25	○ (Den hellige Ludvig av Frankrike) ○ (Den hellige Josef av Calasanz) ● ① 2 Tess 3,6-10,16-18 ② Matt 23,27-32 For Fransiskanerne og Klarissene: ○ DEN HELLIGE LUDVIG AV FRANKRIKE ● ① 1 Kor 1,1-9 ② Matt 24,42-51 ○ Den hellige Monika ① 1 Kor 1,17-25 ② Matt 25,1-13
Tor 26	● ① 1 Kor 1,1-9 ② Matt 24,42-51
Fre 27	○ Den hellige Augustin ① 1 Kor 1,26-31 ② Matt 25,14-30 Hos Augustinerkorherrene: ○ DEN HELLIGE AUGUSTIN I Dominikanerordenen og hos Elisabethsøstrene: ○ DEN HELLIGE AUGUSTIN Tidebønn for uke 2
SØN 29	● 22. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① Sir 3,19-21,30-31 [gr. 17-18,20,28-29] ② Hebr 12,18-19,22-24a ③ Luk 14,1,7-14
Man 30	● ① 1 Kor 2,1-5 ② Luk 4,16-30 I Karmelitordenen: ○ Den hellige Teresa in transverberatione cordis: ① 1 Kor 12,31-13,1-10,12-13 ② Joh 14,23-27
Tir 31	● ① 1 Kor 2,10b-16 ② Luk 4,31-37

September

Ons 1	● ① 1 Kor 3,1-9 ② Luk 4,38-44 I Karmelitordenen: ○ Den hellige Teresa Margarita Redi: ① Ef 3,8-12,14-21 ② Joh 15,9-17
Tor 2	● ① 1 Kor 3,18-23 ② Luk 5,1-11
Fre 3	○ Den hellige Gregor den Store ① 1 Kor 4,1-5 ② Luk 5,33-39
Lør 4	● ① 1 Kor 4,6-15 ② Luk 6,1-5 Tidebønn for uke 3
SØN 5	● 23. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① Visd 9,13-18 (gr. 13-18b) ② Filem 9b-10,12-17 ③ Luk 14,25-33
Man 6	● ① 1 Kor 5,1-8 ② Luk 6,6-11 I Dominikanerordenen: ○ Bertrand av Garrigue, prest og ordensbror
Tir 7	● ① 1 Kor 6,1-11 ② Luk 6,12-19
Ons 8	○ JOMFRU MARIAS FØDSEL ① Mi 5,1-4 eller Rom 8,28-30 ② Matt 1,1-16,18-23 (kortere: Matt 1,18-23)
Tor 9	○ (Den hellige Peter Claverius) ● ① 1 Kor 8,1b-7,11-13 ③ Luk 6,27-38 I Trondheim stift: ○ KIRKEVIGSELSFEST
Fre 10	● ① 1 Kor 9,16-19,22b-27 ② Luk 6,39-42
Lør 11	● ① 1 Kor 10,14-22 ② Luk 6,43-49 Tidebønn for uke 4
SØN 12	● 24. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① 2 Mos 32,7-11,13-14 ② 1 Tim 1,12-17 ③ Luk 15,1-32 (kortere: Luk 15,1-10) Hos Maristene: ○ JOMFRU MARIAS HELLIGE NAVN ① Sir 24,17-22 ② Gal 4,4-7 eller Ef 1,3-6,11-12 ③ Luk 1,26-28 I St. Olav, Trondheim: ○ KIRKEVIGSELSFEST
Man 13	○ Den hellige Johannes Krysológus ① 1 Kor 11,17-26,33 ② Luk 7,1-10
Tir 14	● KORSETTS OPPHØYELSE ① 4 Mos 21,4c-9 eller Fil 2,6-11 ③ Joh 3,13-17
Ons 15	○ Jomfru Marias smert ① Hebr 5,7-9 ② Joh 19,25-27 eller Luk 2,33-35
Tor 16	● De hellige Kornelius og Kyprian ① 1 Kor 15,1-11 ② Luk 7,36-50
Fre 17	○ (Den hellige Robert Bellarmin) ● ① 1 Kor 15,12-20 ③ Luk 8,1-3 I Karmelitordenen: ○ DEN HELLIGE ALBERT AV JERUSALEM ① Ef 6,10-18 ② Matt 20,25-28 For Fransiskanerne og Klarissene: ○ FRANISKANUS' STIGMATA
Lør 18	● ① 1 Kor 15,35-37,42-49 ② Luk 8,4-15 Tidebønn for uke 1
SØN 19	● 25. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① Amos 8,4-7 ② 1 Tim 2,1-8 ③ Luk 16,1-13 (kortere: Luk 16,10-13) Hos Misjonærer av den Hellige Familie: ○ DEN SALIGE JOMFRU MARIA AV LA SALETTE ① 1 Mos 9,8-17 ② 2 Kor 5,17-21 ③ Joh 19,25-27
Man 20	● Den hellige Kim Taegon og hans ledsagere ① Ordsp 3,27-34 ② 1 Tim 2,1-8 ③ Luk 8,16-18 I Dominikanerordenen: ○ (Frans av Posadas, prest og ordensbror)
Tir 21	● EVANGELISTEN MATTEUS ① Ef 4,1-7,11-13 ② Matt 9,9-13 Den internasjonale fredsdagen
Ons 22	● ① Ordsp 30,5-9 ② Luk 9,1-6
Tor 23	○ Den hellige Pius av Pietrelcina ① Fork 1,2-11 ② Luk 9,7-9
Fre 24	● ① Fork 3,1-11 ② Luk 9,18-22
Lør 25	● ① Fork 11,9-12,8 ② Luk 9,43b-45 Tidebønn for uke 2
SØN 26	● 26. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR ① Amos 6,1a,4-7 ② 1 Tim 6,11-16 ③ Luk 16,19-31 Caritas-søndag
Man 27	○ Den hellige Vincent av Paul ① Job 1,6-22 ② Luk 9,46-50
Tir 28	● (Den hellige Venceslas) ○ Den hellige Lorenzo Ruiz og hans ledsagere) ● ① Job 3,1-3,11-17,20-23 ③ Luk 9,51-56
Ons 29	○ DE HELLIGE ERKEENGLER MIKAEL, GABRIEL OG RAFAEL ① Dan 7,9-10,13-14 eller Ap 12,7-12a ③ Joh 1,47-51
Tor 30	○ Den hellige Hieronymus ① Job 19,21-27 ② Luk 10,1-12

Oktober

- Fre 1 ○ Den hellige Terese av Jesusbarnet
① Job 38,12-21.39,36-38 ② Luk 10,13-16
I Karmelitordenen:
○ DEN HELLIGE TERESE AV JESUSBARNET
① Jes 66,10-14c eller 1 Joh 4,7-16 ② Matt 11,25-30 eller Matt 18,1-4
- Lør 2 ○ De hellige verneengler ① 2 Mos 23,20-23
② Matt 18,1-5.10
Tidebønn for uke 3
- SØN 3** ● 27. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① Hab 1,2-3;2,2-4 ② 2 Tim 1,6-8.13-14
③ Luk 17,5-10
- Man 4 ○ Den hellige Frans av Assisi
① Gal 1,6-12 ② Luk 10,25-37
Hos Elisabethsøstrene, Fransiskanerne og Klarissene:
○ DEN HELLIGE FRANS AV ASSISI
I Dominikanerordenen:
○ DEN HELLIGE FRANS AV ASSISI
① Gal 1,13-24 ② Luk 10,38-42
- Tir 5 ● ① Gal 1,13-24 ② Luk 10,38-42
I Dominikanerordenen:
○ Raymund av Capua, prest og ordensbror
○ (Den hellige Bruno)
- Ons 6 ● ① Gal 2,1-2.7-14 ② Luk 11,1-4
○ Vår Frue av Rosenkransen
① Apg 1,12-14 ② Luk 1,26-38
③ Gal 3,1-5 ④ Luk 11,5-13
Hos Birgittinerne:
○ DEN HELLIGE BIRGITTA HELLIGKÅRING
I Dominikanerordenen:
○ VÅR FRUE AV ROSENKRANSEN
① Gal 3,7-14 ② Luk 11,15-26
- Fre 8 ● ① (Den hellige Dionysius og hans ledsagere)
○ (Den hellige Johannes Leonardi)
③ Gal 3,22-29 ④ Luk 11,27-28
- Lør 9 ○ I Dominikanerordenen:
○ Ludvig Bertrand, prest og ordensbror
Tidebønn for uke 4
- SØN 10** ● 28. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① 2 Kong 5,14-17 ② 2 Tim 2,8-13 ③ Luk 17,11-19
- Man 11 ● ① Gal 4,22-24.26-27.31-5.1 ② Luk 11,29-32
- Tir 12 ● ① Gal 5,1-6 ② Luk 11,37-41
- Ons 13 ● ① Gal 5,18-25 ② Luk 11,42-46
- Tor 14 ● (Den hellige Callistus I)
③ Ef 1,1-10 ④ Luk 11,47-54
- Fre 15 ○ Den hellige Teresa av Avila
① Ef 1,11-14 ② Luk 12,1-7
I Karmelitordenen:
○ DEN HELLIGE TERESA AV JESUS
① Vis 7,7-14 ② Rom 8,14-17.26-27 ③ Joh 7,14-18.37-39a eller Joh 4,5-15a
- Lør 16 ● ① Ef 1,15-23 ② Luk 12,8-12
I Oslo katolske bispedømme og Trondheim stift:
○ (Olav den Helliges omvendelse)
① Ef 6,10-18 ② Matt 28,18-20
I kirker viet til St. Olav:
○ Olav den Helliges omvendelse
① Ef 6,10-18 ② Matt 28,18-20 I Tromsø stift:
○ (Den hellige Hedvig)
○ (Den hellige Margrete Maria Alacoque)
Tidebønn for uke 1
- SØN 17** ● 29. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① 2 Mos 17,8-13 ② 2 Tim 3,14-4,2 ③ Luk 18,1-8
Misjonssøndag
- Man 18 ● EVANGELISTEN LUKAS
① 2 Tim 4,10-17b ② Luk 10,1-9
- Tir 19 ● (De hellige Johannes av Brebeuf, Isak Jogues og deres ledsagere)
○ (Den hellige Paul av korset)
① Ef 2,12-22 ② Luk 12,35-38
- Ons 20 ● ① Ef 3,2-12 ② Luk 12,39-48
- Tor 21 ● ① Ef 3,14-21 ② Luk 12,49-53
- Fre 22 ● ① Ef 4,1-6 ② Luk 12,54-59
I Oslo katolske bispedømme og Trondheim stift:
Årsdag for bispeviselsen
- Lør 23 ○ (Den hellige Johannes av Capestrano)
① Ef 4,7-16 ② Luk 13,1-9
For Fransiskanerne og Klarissene:
○ DEN HELLIGE JOHANNES AV CAPESTRANO
Tidebønn for uke 2
- SØN 24** ● 30. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① Sir 35,15b-17.20-22a [gr. 12-14.16-18] ② Tim 4,6-8.16-18 ③ Luk 18,9-14
- Man 25 ● ① Ef 4,32-5,8 ② Luk 13,10-17
- Tir 26 ● ① Ef 5,21-33 ② Luk 13,18-21
- Ons 27 ● ① Ef 6,1-9 ② Luk 13,22-30
- Tor 28 ● DE HELLIGE APOSTLER SIMON OG JUDAS
① Ef 2,19-22 ② Luk 6,12-19
- Fre 29 ● ① Fil 1,1-11 ② Luk 14,1-6
- Lør 30 ● ① Fil 1,18b-26 ② Luk 14,17-11
Tidebønn for uke 3
- SØN 31** ● 31. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① Visd 11,22-12,2 ② 2 Tess 1,11-2,2 ③ Luk 19,1-10

November

- Man 1 ○ ALLEHELGENSDAG
① Ap 7,2-4.9-14 ② 1 Joh 3,1-3 ③ Matt 5,1-12a
- Tir 2 ● Allesjeldersdag
① 2 Makk 12,43-46 ② Rom 8,31-35.37-39
③ Joh 14,1-6 eller Visd 3,1-9 ④ Rom 6,3-9
⑤ Matt 25,31-46 eller Jes 25,6,7-9 ⑥ 1 Kor 15,20-28 eller Rom 5,5-11 ⑦ Joh 11,17-27 eller Matt 11,25-30
- Ons 3 ○ (Den hellige Martin av Porres)
● ① Fil 2,12-18 ② Luk 14,25-33
I Dominikanerordenen:
○ MARTIN AV PORRES, ordensbror
- Tor 4 ○ Den hellige Karl Borromeus
① Fil 3,3-8a ② Luk 15,1-10
Hos Carolus Borromeussøstrene:
○ DEN HELLIGE KARL BORROMEUS
① Fil 3,17-4,1 ② Luk 16,1-8
- Fre 5 ● ① Fil 4,10-19 ② Luk 16,9-15
I Dominikanerordenen:
● Ignatius, Frans og Alfons, prester og ordensbrødre, og deres ledsagere, martyrer i Kina og Japan
Tidebønn for uke 4
- SØN 7** ● 32. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① 2 Makk 7,1-2.9-14 ② 2 Tess 2,16-3,5
③ Luk 20,27-38 [kortere: Luk 20,27.34-38]
Innsamling av Peterspenger
- Man 8 ● ① Tit 1,1-9 ② Luk 17,1-6
I Karmelitordenen:
○ (Den salige Elisabeth av Treenigheten)
I Dominikanerordenen:
● Dominikanerordenens allesjeldersdag
① Ap 21,1-5a.6b-7 ② Joh 17,15-21.24-26
- Tir 9 ○ LATERANKIRKEN VIGSELSFEST
① Esek 47,1-2.8-9.12 eller 1 Kor 3,9b-11.16-17
② Joh 2,13-22
- Ons 10 ○ Den hellige Leo den Store
① Tit 3,1-7 ② Luk 17,11-19
- Tor 11 ○ Den hellige Martin av Tours
① Filem 7-20 ② Luk 17,20-25
- Fre 12 ● Den hellige Josafat
① 2 Joh 4-9 ② Luk 17,26-37
- Lør 13 ● ① 3 Joh 5-8 ② Luk 18,1-8
Hos Cistercienserne:
○ ALLE BENEDIKTINERHELGENER
① Jes 61,9-11 ② Joh 15,1-8
Tidebønn for uke 1
- SØN 14** ● 33. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR
① Mal 4,1-2a ② 2 Tess 3,7-12 ③ Luk 21,5-19
Man 15 ○ (Den hellige Albert den Store)
● ① Ap 1,1-4.2.1-5a ② Luk 18,35-43
I Karmelitordenen:
● Alle avdøde fra Karmelitordenen
① Rom 14,7-9.10c-12 ② Matt 25,31-46
I Dominikanerordenen:
○ ALBERT DEN STORE
① Sir 6,18-21.33-37 eller Jak 3,13-18 ② Matt 25,4-23
- Tir 16 ○ (Den hellige Margrete av Skottland)
○ (Den hellige Gjertrud)
① Ap 3,1-6.14-22 ② Luk 19,1-10
- Ons 17 ○ Den hellige Elisabeth av Ungarn
① Ap 4,1-11 ② Luk 19,11-28
For Elisabethsøstrene, Fransiskanerne og Klarissene:
○ DEN HELLIGE ELISABETH AV UNGARN
For Elisabethsøstrene:
○ PATRONATSFEST
- Tor 18 ○ [Vigselsfesten for Peters og Paulus' basilikaer]
● ① Ap 5,1-10 ② Luk 19,41-44
- Fre 19 ● ① Ap 10,8-11 ② Luk 19,45-48
For Fransiskanerne og Klarissene:
○ Den hellige Agnes av Assisi
① Ap 11,4-12 ② Luk 20,27-40
- Lør 20 ● ① Ap 11,4-12 ② Luk 20,27-40
I Karmelitordenen:
○ Den hellige Rafael Kalinowski
Tidebønn for uke 2
- SØN 21** ○ KRISTI KONGEFEST
① 2 Sam 5,1-3 ② Kol 1,12-20 ③ Luk 23,35-43
- Man 22 ● Den hellige Cecilia
① Ap 14,1-3.4b-5 ② Luk 21,1-4
- Tir 23 ● (Den hellige Klemens I)
○ (Den hellige Kolumban)
● ① Ap 14,14-20 ③ Luk 21,5-11
- Ons 24 ● Den hellige Andreas Dung-Lac og hans ledsagere
① Ap 15,1-4 ② Luk 21,12-19
For Fransiskanerne og Klarissene:
○ Alle fransiskanerordenens avdøde og velgjørere
I Dominikanerordenen:
● Ignatius Delgado, biskop, Vincent Le Quang Liem, prest, Dominikus Phan Truong Kham, legmann og deres ledsagere, martyrer i Vietnam
- Tor 25 ○ Den salige Niels Steensen
① Ap 18,1-2.21-23;19,1-3.9a ② Luk 21,20-28
- Fre 26 ● ① Ap 20,1-4.11-21,2 ② Luk 21,29-33
- Lør 27 ● ① Ap 22,1-7 ② Luk 21,34-36
Tidebønn for uke 1

Søndagstekster år A, hverdagslesninger år I

SØN 28 ● 1. SØNDAG I ADVENT

① Jes 2,1-5 ② Rom 13,11-14 ③ Matt 24,37-44

Man 29 ● ① Jes 4,1-6 ② Matt 8,5-11

Tir 30 ● DEN HELLIGE ANDREAS
① Rom 10,9-18 ② Matt 4,18-22

Desember

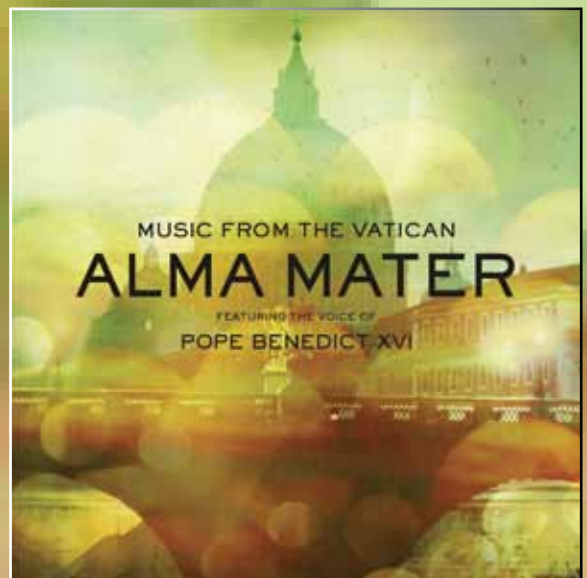
- Ons 1 ● ① Jes 25,6-10a ② Matt 15,29-37
- Tor 2 ● ① Jes 26,1-6 ② Matt 7,21.24-27
- Fre 3 ○ Den hellige Frans Xavier
① Jes 29,17-24 ② Matt 9,27-31
Hos Franciskus Xaverius-søstrene:
○ PATRONATSFEST
- Lør 4 ○ (Den hellige Johannes av Damaskus)
I Tromsø stift: ● (Den hellige Barbara)
● ① Jes 30,19-21.23-26 ② Matt 9,35-10,1.6-8
Tidebønn for uke 2
- SØN 5** ● 2. SØNDAG I ADVENT
① Jes 11,1-10 ② Rom 15,4-9 ③ Matt 3,1-12
○ (Den hellige Nikolas av Myra)
● ① Jes 35,1-10 ② Luk 5,17-26
- Tir 7 ○ Den hellige Ambrosius
① Jes 40,1-11 ② Matt 18,12-14
- Ons 8 ○ JOMFRU MARIAS UPLETTEDE UNNFANGELSE
① 1 Mos 3,9-15.20 ② Ef 1,3-6.11-12 ③ Luk 1,26-38
○ (Den hellige Juan Diego Cauhlatlatozin)
● ① Jes 41,13-20 ② Matt 11,11-15
- Tor 9 ● ① Jes 48,17-19 ② Matt 11,16-19
- Fre 10 ○ (Den hellige Damasus I)
- Lør 11 ● ① Sir 48,1-4.9-11 ② Matt 17,10-13
Tidebønn for uke 3
- SØN 12** ● 3. SØNDAG I ADVENT
① Jes 35,1-6a.10 ② Jak 5,7-10 ③ Matt 11,2-11
- Man 13 ● Den hellige Lucia
① 4 Mos 24,2-7.15-17a ② Matt 21,23-27
- Tir 14 ○ Den hellige Johannes av korset
① Sef 3,1-9.13 ② Matt 21,28-32
I Karmelitordenen:
○ DEN HELLIGE JOHANNES AV KORSET
① Jes 43,1-3a.4-5 ② Rom 8,14-18.28-30 ③ Joh 17,11b.17-26
- Ons 15 ● ① Jes 45,6-8.18.21-25 ② Luk 7,19-23
- Tor 16 ● ① Jes 54,1-10 ② Luk 7,24-30
- Fre 17 ● ① 1 Mos 49,2.8-10 ② Matt 1,1-17
- Lør 18 ● ① Jer 23,5-8 ② Matt 1,18-24
Tidebønn for uke 4
- SØN 19** ● 4. SØNDAG I ADVENT
① Jes 7,10-14 ② Rom 1,1-7 ③ Matt 1,18-24
- Man 20 ● ① Jes 7,10-14 ② Luk 1,26-38
- Tir 21 [Den hellige Peter Canisius]
● ① Høys 2,8-14 eller Sef 3,14-18 ③ Luk 1,39-45
● ① 1 Sam 1,24-28 ④ Luk 1,46-56
- Ons 22 [Den hellige Johannes av Kety]
● ① Mal 3,1-4.23-24 ② Luk 1,57-66
● ① 2 Sam 7,1-5.8b-12.14a.16 ③ Luk 1,67-79
Julaftenvigilien:
○ ① Jes 62,1-5 ② Apg 13,16-17.22-25 ③ Matt 1,1-25 [kortere: Matt 1,18-25]
- Lør 25 ○ KRISTI FØDSELSFEST
1. julemesse - Midnattsmessen: ① Jes 9,2-7
② Tit 2,11-14 ③ Luk 2,1-14
2. julemesse - Messen ved daggyr: ① Jes 62,11-11
② Tit 3,4-7 ③ Luk 2,15-20
3. julemesse - Juledag: ① Jes 52,7-10
② Hebr 1,1-6 ③ Joh 1,1-18 [kortere: Joh 1,1-5.9-14]
- SØN 26** ○ DEN HELLIGE FAMILIE
① Sir 3,2-6.12-14 ② Kol 3,12-21 ③ Matt 2,13-15.19-23
- Man 27 ○ DEN HELLIGE EVANGELISTEN JOHANNES
① 1 Joh 1,1-4 ② Joh 20,2-8
- Tir 28 ● DE USKYLDIGE BARN I BETLEHEM
① 1 Joh 1,5-2,2 ② Matt 2,13-18
- Ons 29 [Den hellige Thomas Becket]
① 1 Joh 2,3-11 ② Luk 2,22-35
- Tor 30 ○ ① 1 Joh 2,12-17 ② Luk 2,36-40
- Fre 31 [Den hellige Sylvester I]
① 1 Joh 2,18-21 ② Joh 1,1-18

MUSIC FROM THE VATICAN **ALMA MATER**

FEATURING THE VOICE OF
POPE BENEDICT XVI

"I am convinced that music really is the universal language of beauty which can bring together all people of good will on earth"

POPE BENEDICT XVI

ALMA MATER - ET HELT UNIKT ALBUM

Her får du vakker klassisk musikk med gregorianskinspirert sang i form av åtte nyskrevne stykker fremført av The Choir of the Philharmonic Academy of Rome under ledelse av Monsignore Pablo Colino (Maestro Emeritus i St. Peterskirken)

Med opptak fra Vatikanradioen medvirker Pave Benedikt XVI på alle låter, og for aller første gang kan man høre hans stemme og ord sammen med vakker musikk på dette album.

CD I SALG NÅ!

Norge

Nye tilbud til innvandrere fra Polen

Den polske sjelesorgen i Oslo katolske bispedømme ved Jolanta Gluksman startet et nytt informasjonsinitiativ for polske arbeidsinnvandrere. Jolanta Gluksman vil påta seg arbeidet med å veilede i administrative saker, tolke og hjelpe til med diverse spørsmål. Jolanta er ansatt i 20% stilling i bispedømmet fra 1. oktober 2009. Hennes kontortid er 18.00-20.30 hver torsdag, på det polske kontoret i Akersveien 16 A, Oslo. En konsultasjon beregnes til 20 minutter. Bestilling av tid, samt spørsmål, rettes til den polske sjelesorg ved Margareta Tumidajewicz.

Dette tilbudet kommer i tillegg til informasjonskursene som gjennomføres i samarbeid med Cariats, menighetene, NAV og andre instanser. Slike kurs har i høst funnet sted i hele ti menigheter i alle tre kirkedistriktene.

Den polske sjelesorgen i OKB har også satt i gang et pilotprosjekt rettet mot polske kvinner med barn bosatt i Norge basert på Integrasjon- og mangfoldsdirektoratets (IMDIs) nye informasjonsbrosjyre, "Ny i Norge". Målet er å utvide prosjektet til å omfatte flere menigheter. For spørsmål og/eller informasjon, kontakt Margareta Tumidajewicz.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (1. oktober 2009)/Broen

Ikke inntaksstopp på St. Sunniva allikevel

29. oktober offentliggjorde St. Sunniva skoles nettsider et brev fra rektor Geir Moen der det blant annet heter "Som dere er informert om, har regjeringen åpnet adgang for private skoler til å søke rentefritt lån til rehabilitering av skolebygninger. Rektor har vært i kontakt med Byrådslederen i Oslo, og han vil stille seg positivt til en søknad fra vår skole. Sett mot denne bakgrunn besluttet skolestyret på sitt møte 28.10.2009 at skolen likevel skal ta inn elever til trinn 8 og 1 høsten 2010. Dette betyr i klartekst at de som i dag går på trinn 7, vil få tilbud om å få fortsette på trinn 8. Skolens administrasjon vil i nærmeste fremtid komme tilbake med informasjon om søknadsprosedyrer og søknadsfrist." Rektor understreker samtidig: "Alle

problemer er langt fra løst. Som dere sikkert har fått med dere, er tilskuddsformelen på statsbudsjettet endret slik at vår skole – sammen med de tre andre største privatskolene i landet – vil få et lavere statstilskudd i 2010 enn i 2009. Slikt skaper selvfølgelig problemer og er uakseptabelt. Det arbeides intenst for å få Stortinget til å endre dette når statsbudsjettet endelig vedtas." Han takker også for den store innsatsen foreldre og elever har nedlagt for skolen de siste ukene.

Broen

Oslo: Oppussing av ungdomslokalet i Akersveien

I kjelleren i bispegården i Akersveien ligger et lokale som i flere tiår har huset ungdomsaktiviteter. I sin tid var det biskop Gran som ørmerket lokalet til dette bruk. I likhet med de andre lokalitetene i "lille Vatkanet", blir ungdomslokalet ekstremt mye brukt; elleve ulike aktører benytter lokalet, de fleste barne- og ungdomsgrupper tilknyttet Norges Unge Katolikker (NUK). Med aktiviteten følger behov for oppussing og oppgradering til forsvarlig standard for luft og hygiene. Den siste store oppussingen av lokalet var en fullstendig fornying høsten 2002. Nå i høst er lokalet igjen blitt grundig oppgradert. Det største løftet er et helt nytt ventilasjonssystem, noe som var helt nødvendig da det gamle var svært dårlig og lokalet er uten vinduer. Hovedlokalet er malt og har fått fliser på gulvet, noe som gjør rengjøring lettere og bedrer hygien. Kjøkkenet er blitt tre ganger så stort ved at man har slått det sammen med et tidligere lite lager og ventilasjonsrom. En oppvaskmaskin for storhusholdning er installert, noe som også bedrer den hygieniske standarden. Det elektriske anlegget er lagt opp på nytt så det tilsvarer den reelle bruken av apparater. Det lageret som er beholdt, har fått montert nye hyl-ler. Prosjektet har vært et spleiselag

mellom bispedømmet, som stilte sine håndverkere gratis til disposisjon, NUKs Distrikt Oslo og St. Olav menighet. Totalkostnadene er i skrivende stund ikke klare, men det vil dreie seg om rundt 300 000 kroner, hvor Distrikt Oslo dekker 180 000 og menigheten det resterende. Gjenbruk forekom også. Oppvaskmaskinen kommer fra bispegårdens husholdning, og de gamle skapene fra St. Olav domkirkes sakristi er installert på lokalets lille kontor. Kjøkkeninnredningen som ble kjøpt til forrige oppussing, var av så god kvalitet at den kunne beholdes.

Tekst og foto: HHØ

Moss: Menigheten på nett

St. Mikael katolske menighet i Moss har nå fått sitt eget nettsted. På moss.katolsk.no finner du blant annet nyheter, kalendere, messetider og menighetens historie.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (14. oktober 2009)/Broen

Oslo: Oppstart frednings sak St. Hallvard

Arkitekturförlagets bok er en praktutgivelse.

St. Hallvard kirke og kloster, tegnet av Kjell Lund og innviet i 1966, "innledet en ny fase i norsk etterkrigsarkitektur og må betraktes som et av de mest betydningsfulle monumentalbygg som er reist i Norge." (Hoel, 2008). Den kvadratiske bygningen midt på Enerhaugen i Oslo har vunnet en rekke priser for arkitektur. Kvadratet rommer et sirkulært kirkerom med en omvendt kuppel. Mellomrommet mellom kvadratet og sirkelen rommer tilhørende funksjonene som kloster, menighetskontor, menighetssal og sakramentskapell.

Byantikvaren i Oslo varslet 2. februar i år oppstart av frednings sak på kirkebygget og den senere tilførte menighetssalen og Fransiskushjelpens lokaler. I tillegg til at dette er en nasjonal understreking av byggets kulturhistoriske verdi, betyr det at bygget er å anse som fredet inntil Riskantikvaren har tatt en endelig avgjørelse om fredning. Alle endrin-

ger og utbedringer må derfor gjøres i samarbeid med Byantikvaren i Oslo.

Det har skapt utfordringer både for prester og menighet i den forstand at alle ønskede utbedringer tar lengre tid og ofte blir mer kostbare. For tiden arbeides det med utbedringer av presteboligene, tiltak i forbindelse med brannsikkerhet, samt belysning av kirkerommet. Kjell Lund er fortsatt delaktig i arbeidet.

Lund står også bak St. Magnus kirke på Lillestrøm og Karmel-klosteret i Tromsø. Mindre kjent er det at han også er mannen bak kjente og kjære barnetimeviser som *Her kommer guttemusikken* og *Den store sinte svarte skumle katta til fru Haugen*.

Anbefalt litteratur: *Monumentalarkitektur i Oslo* av Kari Hoel og *Lund & Slaatto: St. Hallvard kirke og kloster* fra Arkitekturforlaget 1997.

Thor Anders A. Svensson

Lillehammer: Ansiktsløftning planlagt

Menigheten på Lillehammer er en av de få i bispedømmet som ennå har god plass i kirken. Neste år feirer både menighet og kirken 40 år, og under overskriften "Vår Frue av Lillehammer trekker på åra"

informerer Mariakirkens menighets nettsted om renovasjonsbehov og -planer. "Menigheten på Lillehammer er bispedømmets minste menighet med sine 301 medlemmer (17.9.09), og det har vært vanskelig for en liten menighet med dårlig råd å vedlikeholde det store bygget. Alderen har nå virkelig begynt å innhente 'Vår Frue av Lillehammer'. Taket lekker på flere steder og må tettes, vinduer er sprukket og må skiftes, belysningen må fornyes så menigheten igjen kan synges fra salmebøkene, og klokketårnet må repareres. Mariakirken trenger, i motsetning til andre 39-åringer, en ansiktsløftning for at hun skal kunne stråle i all sin skjønnhet på 40-årsdagen. Vi ønsker henne nettopp det!"

Menigheten har samlet inn penger ved ulike arrangementer og oppfordrer også utenforstående til å sette inn bidrar på konto 2000.07.45635. "Per

Påskenen nærmer seg... og det betyr leirtid!

Foto: Tomasz A. Wacko

Hvert år arrangerer NUK i alt tre påskeleirer for ungdom; to for konfirmanter og en for de som allerede er konfirmert (i alderen 15-18 år.) I 2010 er det i tidsrommet 28.mars til 4.april (palmesøndag til påskedag) igjen duket for tre fantastiske leirer i østlandsområdet. Vi inviterer alle ungdommer opp til 18 år til å delta – de som blir konfirmert i år, eller de som allerede er konfirmert. En uke på leir er en unik måte å oppleve en levende Kirke. Vi samles for å minnes og feire selve kjernen i vår katolske tro; nemlig Jesu død og oppstandelse igjennom påskens liturgi. Opplevelsen vil gi en ny binding til troen, nye venner og et fellesskap som bare finnes på leir. For mer informasjon og påmelding gå inn på www.nuk.no under aktiviteter.

Leiruke: 28. mars – 4. april (palmesøndag til 1.påskedag)

Påmeldingsfrist: 28. februar

Pris: 1900 kr for NUK medlemmer, 2300 kr for ikkemedlemmer.

Spørsmål, ta kontakt med NUK-kontoret: 23 21 95 40 eller e-post nuk@nuk.no.

dags dato (26.10.09) har vi **kr 79.858** til vedlikehold. 20.000 er fra menighetens eget budsjett, resten er gaver. Vi innhenter i disse dager anbud på de forskjellige oppgavene. Vi vet derfor ennå ikke hvor mye dette vil komme på. Drømmen er å få alt gjort før september neste år; da håper vi å feire 40-årsdagen. Om dette er en realistisk drøm gjenstår å se, men uten penger vil det kun forbli en drøm."

Bildet som illustrerer problemet med lekk skriftestol, er ett av flere som kan beskes på lillehammer.katolsk.no. Der finner man også mer informasjon.

Brøen

Bergen: fremgang for gymnasplanene

Tidligere Florida katolske sykehus.

St. Paul skole planlegger en utvidelse av dagens barne- og ungdomsskole, slik at vi også får et katolsk gymnas, en katolsk videregående skole. Skolen er planlagt med 300 elever, hvorav de aller fleste vil følge studieforbereende utdanningsprogram, med vekt på klassiske, allmenndannende fag. Dette første katolske gymnaset i Norge nærmer seg nå virkelighet etter

at Franciskussøstrene, med bispedømmets tilslutning, har bestemt at det tidligere Florida katolske sykehus skal stilles til disposisjon for formålet. Florida er et signalbygg i Bergen ved innfarten fra syd og nært alle sentrale kommunikasjoner. Det ble reist av søstrene i 1937 og ligger sentralt i byen, én kilometer fra St. Paul kirke. Florida leies nå av Bergen kommune, som benytter det til avlastningsplasser for pleietrengende. Leieavtalen utløper senest i desember 2012, men kan muligens avsluttes et halvt års tid tidligere, avhengig av kommunens utbygning av nye sykehjem. Uansett kreves full rehabilitering av hele anlegget. I beste fall kan ombygning være ferdig til høsten 2013, men det kan fort drøye til 2014. Det satses på å etablere gymnaset med et lavere antall elever i midlertidige lokaler fra tidligst 2011, slik at det blir tre årstrinn som rykker inn på Florida når det er ferdigstilt.

Det er begeistring for prosjektet i St. Paul menighet, og de politiske signalene er meget positive. Vi vet imidlertid at vi må løse de fleste utfordringene på egenhånd. Med utgangspunkt i Franciskussøstrenes hengivenhet, bispedømmets velvilje og ikke minst dagens velfungerende St. Paul skole, ser vi at oppgaven lar seg løse.

Vi har fått gjennomført en mulighetsanalyse av den gamle sykehusbygningen, og den vil tjene til formålet, men ombygningen og etablering av gymnaset er budsjettert til 50 millioner kroner. Rundt 20% av beløpet er på plass lokalt, men vi trenger flere med- og støttespillere. Enhver som ønsker et katolsk gymnas velkommen, oppfordres til å bidra. Pengegaver mottas med takk via bispedømmets givertjeneste, konto: 3000.15.11110, merk gaven "Katolsk gymnas, Bergen". Gaver kan gi skattefritak.

Vi er i kontakt med noen lærere som er meget aktuelle for tjeneste i gymnaset, men ønsker å høre fra flere som vil vurdere dette.

Etter en årrekke som rektor ved St. Paul skole, gikk jeg i høst inn i stilling som skoleråd for Oslo katolske bispedømme. Etablering av det katolske gymnaset på Florida er en av mine sentrale oppgaver. Jeg er meget takknemlig for alle bidrag og innspill. Kontakt meg på skole@katolsk.no, mobil 918 85 945 eller kontoret i tilknytning til Marias Minde, Nylandsveien 29, 5039 Bergen.

Gjermund Høgh

Utenriks

Kirken har fått fem nye hellige, blant dem St. Damian

Roma, 11.10.2009 (KI/KAP) - Pave Benedikt XVI helligkåret søndag den 11. oktober 2009 fem nye helgener i Peterskirken i Roma. I siste øyeblikk ble det bestemt å holde helligkårs-seremonien inne i kirken i stedet for ute på Petersplassen. De nye hellige er:

- Den hellige **Sigmund Felix Felinski** (1822-95), polsk erkebiskop av Warszawa og grunnlegger av kongregasjonen "Fransiskanske søstre av Marias familie" (*Siostry Franciszkanki Rodziny Maryi* - RM).
- Den hellige **Frans Coll Guitart OP** (1812-75), spansk (katalansk) dominikanerpater og grunnlegger av kongregasjonen "Dominikanerinnene av Bebudelsen" (*Religiosas Dominicadas de la Anunciata* - DA), som er en gren av dominikanernes tredjeorden for undervisning av fattige barn på landsbygda.
- Den hellige **Damian de Veuster** (1840-89), belgisk pater fra "Kongregasjonen av Jesu og Marias helligste hjerter og den evige tilbedelse av det aller helligste altersakrament" (*Congregatio Sacrorum Cordium Iesu et Mariae necnon adorationis perpetuae Sanctissimi Sacramenti Altaris* - SS.CC.), som er kjent som Picpus-patre etter sitt hovedkvarter i Rue Picpus i Paris, og i Tyskland som "Arnsteiner Patres" etter sin første kommunitet i Kloster Arnstein an der Lahn. Han ble saligkåret den 4. juni 1995 i Brussel. St. Damian er skytshelgen for spedalske og uoffisiell skytshelgen for hiv/aidssyke. Han ble i 2005 kåret av seerne i et flamsk tv-program til "største belgier gjennom tidene".
- Den hellige **Rafael Arnáiz Barón OCSO** (1911-38), spansk trappistoblat (*Ordo Cisterciensium Reformatorum seu Strictioris Observantiae* - OCSO). Han trådte inn i klosteret som novise, men tålte ikke det harde livet og fikk diabetes. Han fikk imidlertid lov til å komme tilbake som oblat, og han døde i klosteret, bare 27 år gammel. Han ble saligkåret den 27. september 1992. Det finnes en relikvie av ham i alteret i Taura Mariakloster.
- Den hellige **Johanna Jugan PSDP** (1792-1879), fransk grunnlegger av kongregasjonen "De fattiges små

søstre" (*Petites Soeurs des Pauvres - PSDP*), inspirert av regelen til den hellige Johannes av Gud (1495-1550). Blant gjestene i seremonien var en gruppe fra Norge under ledelse av p. Arne Marco Kirsebom SS.CC.

KI/KAP (KathPress/Katolsk Informasjonstjeneste); (pe) (11. oktober 2009)/Broen

Spania: Demonstrerte mot ny abortlov

Så mange som en million mennesker sies å ha møtt opp i Madrid 17. oktober under en stor demonstrasjon mot forslag til ny abortlov. Den katolske kirke i Spania var en av hovedarrangørene.

Sosialistregjeringen til statsminister José Luis Rodríguez Zapatero foreslår å gjøre det lovlig for jenter ned til 16 år å ta abort uten foreldrenes samtykke, og samtidig forlenge den øvre grense for abort til svangerskapets 14. uke. Det åpnes også for abort så sent som i den 22. uke, dersom mors liv er i fare eller fosteret "deformert".

Under banneret "Hvert liv teller" og "Madrid - livets hovedstad 2009", marsjerte den enorme folkemengden med deltakere fra over 40 ulike organisasjoner og trossamfunn gjennom Madrids gater. Spanias tidligere statsminister Jose Maria Aznar var også en av demonstrantene.

Den gjeldende abortloven fra 1985 er restriktiv, og tillater kun abort ved voldtekt, eller når barnets eller mors liv er truet. Det spanske parlamentet er ventet å stemme over forslaget i november.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo); Andreas Dingstad (17. oktober 2009)

Afrikasynode

Mellom 4. og 25. oktober var 33 kardinaler, 73 erkebiskoper, og 156 biskoper samlet for å diskutere hvordan Kirken på det afrikanske kontinentet best kan tjene forsoningens, rettferdighetens og fredens sak. En av dagene var også spesielt viet kvinnes plass i den afrikanske kirken. Sr. Felicia Harry, superior for "Misjons-søstrene av Vår Frue av Apostlene" fra Ghana, sa i sitt innlegg at Kirkens kvinner er glade for å "være katekeselærere, dekorere kirker, vaske, reparere og sy messeklær," men at de også ønsker å delta i sogne- og bispedømmeråd. "Vi ønsker ikke å ta over ansvaret fra sognepresten; kun det å være en likeverdig partner i Her-

rens vingård,” sa priorinnen før hun oppfordret biskopene til å bruke to minutter på å forestille seg en kirke uten kvinners aktive deltagelse.

I sitt avsluttende felles budskap til verden fordømte synoden alle “skjulte forsøk på å ødelegge og underminere de verdsatte afrikanske familie- og livsvernverdier”. Samtidig oppfordret deltagerne det afrikanske folk om å tjene det felles gode, og bevare håpet på tross av fattigdom og store sosiale problemer. De 57 enkeltforslagene fra synodens deltagere ble søndag godkjent og overlevert til pave Benedikt XVI. En postsynodal ekshortasjon fra Paven vil senere bli utarbeidet med utgangspunkt i forslagene. Etter at Benedikt XVI er blitt pave, blir slike synodeforslag offentliggjort, dette var tidligere ikke vanlig.

Synoden ble avsluttet med en høytidelig messe i Peterskirken.

CNS - Catholic News Service; Andreas Dingstad (9. og 25. oktober 2009)/Broen

Kardinal Peter Turkson ny president for Iustitia et Pax

Vatikanet, 24.10.2009 (KI) - Pave Benedikt XVI utnevnte lørdag den 24. oktober 2009 den ghanesiske kardinalen Peter Turkson (61) til ny president for Det pavelige råd for Rettferdighet og fred (*Iustitia et Pax*). Han etterfølger den italienske kardinalen Renato Martino (76), som ble pensjonert etter oppnådd aldersgrense.

Peter Kodwo Appiah Turkson ble født den 11. oktober 1948 i Ghana. Han ble presteviet den 20. juli 1975. Han ble den 6. oktober 1992 utnevnt til erkebiskop av Cape Coast i Ghana av pave Johannes Paul II (1978-2005), mens han ennå studerte i Roma. Han ble bispeviet den 27. mars 1993. Han var president for bispekonferansen i Ghana fra 1996 til 2005. Han ble kreert til kardinalprest i pave Johannes Paul IIs niende konsistorium den 21. oktober 2003. Han er den første kardinalen noen sinne fra Ghana. Under afrikasynoden fikk han mye positiv mediaoppmerksomhet og ga blant annet et langt intervju til den anerkjente vatikanjournalisten John Allen. Pressen var snar til å utrope ham til “papabile”, dvs. en mulig pavekandidat.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo); (pe) (25. oktober 2009)/Broen

Samtaler mellom Vatikanet og SSPX er i gang

De første doktrinære samtaler mellom representanter fra Vatikanet og SSPX (Prestebroderskapet Pius X), ble mandag 26. oktober avholdt i Roma. Vatikanet publiserte i den anledning en kort pressemelding, hvor det blir bekreftet at samtaler nå har startet, og at de ble avholdt i “en hjertelig, respektfull og konstruktiv atmosfære”. I følge pressemeldingen ventes samtaler å finne sted to ganger i måneden, inntil videre.

Hovedspørsmålene som i følge Vatikanet ble tatt opp, er “spørsmålet om tradisjon, *Missale Romanum*, tolkningen av *Det annet Vatikanekonsil i kontinuitet med den katolske doktrinære tradisjon, økumenikken og forholdet til ikke-kristne religioner og trosfrihet*”.

VIS - Vatican Information Service (26. oktober 2009)/Broen

Restriksjoner for prester i Israel

Den israelske regjeringen strammer nå inn visumreglene for katolske prester, og tvinger dermed geistlige til å fornye sine visum hvert år, i tillegg til å nekte enkelte afrikanske og asiatiske prester innreise i landet.

De nye restriksjonene kan åpne for ny spenning mellom Kirken og de israelske myndigheter.

Grunnlaget for bestemmelsene mellom Den hellige stol og Israel stammer fra en avtale opprettet i 1993, hvor det uttrykkes at Kirken har rett til å utnevne de prester som trengs for å ta vare på de troende i Det hellige land. På tross av dette har innholdet i den prinsipielle avtalen ennå ikke blitt juridisk formalisert – forhandlingene har de siste ti år beveget seg sakte, men sikkert fremover.

De nye israelske restriksjonene for prester vil høyst sannsynlig fornye Vatikanets ønske om en forgang i prosessen, noe pave Benedikt XVI selv tok opp under sin pilegrimsreise i mai i år.

CWN - Catholic World News; o: ad (3. november 2009)

Pakistanske biskoper ber om avskaffelse av blasfemilovgivning

Pakistanske katolske biskoper har sammen med andre kristne tros-samfunn igangsatt en kampanje for å stanse landets beryktede blasfemilov, hvor tiltalte anklaget for krenkelse av

Koranen eller Mohammed risikerer dødsstraff.

I en felles uttalelse fra de kristne lederne kreves det “fjerningen av alt sekterisk, trosbasert og diskriminerende materiale i det pensumet som våre barn lærer i skolene”. “Vi appellerer både til de trykte og elektroniske medier om å gi plass til minoritetene, slik at et sterkt pluralistisk samfunn med demokratiske verdier som kan garantere fred, rettferdighet og toleranse, kan bygges i Pakistan”.

Nettstedet Asia News har i denne anledning publisert en spesialserie på tre deler om Pakistans blasfemilover. Her oppfordres alle kristne og menneskerettighetsaktivister verden over til å kontakte pakistanske myndigheter og kreve en lovforandring.

CWN - Catholic World News (29. oktober 2009)

Ny generalledelse for St. Josephsøstrene

I hele oktober måned var St. Josephsøstrenes delegerte fra fem kontinenter samlet i Roma. Fra Norge deltok sr. Valborg Osterhus, sr. Marie-Kristin Riosianu og sr. Anette Moltubakk. Mens de første to ukene ble brukt til saksbehandling av kongregasjonens anliggender, ble den tredje uken preget av valg av ny generalledelse. Følgende personer vil i de kommende 6 år utgjøre generalledelsen: Generalpriorinne: sr. Sally Hodgdon (USA), rådsøstre: sr. Clementina Copia (Italia), sr. Ieda Tomazini (Brasil) og sr. Philomina Pazhuruparambil (India). Mer om kapitlet på kongregasjonens internasjonale sider: www.csjchambery.org

www.stjoseph.no

Overhyrder etterlyses

Vi etterlyser for avfotografering portretter av:

- Prefekt **Bernard Bernard** (1821-1895)
- Biskop **Johannes Smit** (1883-1972)
- Apostolisk administrator **Henrik Irgens** (1899-1938)
- Biskop **Johannes Röth** (1899-1978)

Vet du om bilder av disse, vennligst ta kontakt med Oslo katolske bispedømme, Akersveien 5, 0177 Oslo, tlf.: 23 21 95 00 eller send e-post til:

Thomas.Shepherd@katolsk.no

St. Eystein

– velskolert kirkefyrste (II)

Av Helge Magnus Iversen

Sannsynligvis fikk Eystein Erlendsson grunnleggende presteutdannelse ved bispestolen i Nidaros. Videre studier måtte han ta utenlands. Rundt 1140 reiste han mest sannsynlig til Paris, men kanskje også til England. Kildene forteller at Eystein besøkte augustinerklosteret Saint-Victor i Paris på sin palliereise i 1160, og vi vet han hadde kontakt med andre nordmenn, og også fremtredende utenlandske teologer, som studerte i Paris samtidig eller like etter Eysteins eventuelle opphold der.

DEN SENERE ERKEBISKOP av Canterbury, Thomas Beckett (ca 1118-1170), martyr og helgen, var beviselig blant Eysteins bekjente. Paris utviklet seg utover 1100-tallet til å bli kanskje det mest toneangivende utdannelsesmiljø i Europa med Saint-Victor som tyngdepunkt. Ikke bare ble St. Augustins tenkning og teologi studert, men også antikkens filosofiske retninger ble hentet fram. Juss og kirkerettslære ble utviklet. Som følge av kontakt med den arabiske verden var også naturvitenskapene på vei inn: astronomi, matematikk og legekunst.

Den gregorianske reformbevegelsen Eystein fikk inngående kunnskap ikke bare om de teologiske og kirkerettslige strømninger på kontinentet, men også om det vi i dag kaller statsvitenskap. Ikke minst var han preget av den gregorianske reformbevegelsen. Bevegelsen startet innenfor klostervesenet som en åndelig fornyelse, men skjøt fart og fikk også en kirkepolitisk og samfunnsmessig dimensjon med pave Gregor 7 (1073-85). "Kirkens frihet", dvs. selvstyre overfor konge og keiser, var viktigste

mål. Men dermed måtte også forholdet mellom kirke og statsmakt avklares.

Reformpavene etter Gregor tilstrebet åndelig fornyelse innenfor Kirken og klostervesenet, men hadde også en klar oppfatning om at Kirken hadde et ansvar for samfunnet forøvrig og for det enkelte menneskes liv. De kirkelærde anså en omfattende lovgivning og regulering av samfunnet som et egnet og nødvendig middel. En slik utvikling skjedd også i Norge, og i revisjonen av de gamle landsdelslovene og utarbeidelsen av nye sivile lover, ser vi tydelige spor av erkebiskop Eysteins penn.

En ny type prester

Eystein og andre unge norske prester som studerte utenlands i første halvdel av 1100-tallet, representerte en ny type ledende geistlighet i Norge. I de første tiårene etter kristningen ble det bygget mange kirker, men de utenlandske prester kongene brakte med seg var ikke tilstrekkelig til å dekke behovet. Prestemangelen måtte møtes med nødløsninger: bønder som fikk den mest nødtørftige opplæring. Det tok mange år før norske prester fikk noen utdannelse å snakke om. De tidlige prestene var en marginal samfunnsgruppe, og ikke alltid like velsett. Hvis de for eksempel ikke hadde egen gård og familie til å drive den, kunne de oppfattes som en belastning for menigheten som måtte fø på dem. Og de var ikke minst svært ensomme i sin gjerning, uten særlig mulighet for støtte og råd fra kollegaer.

Den norske kirkeorganisasjon var heller ikke mye å skryte av. Til å begynne med holdt kristningskongene

seg med en hirdbiskop. Han fulgte med på kongens reiser, men løpende tilsyn med prester og menigheter ble så som så. Noe bedre ble det da de første faste bispesetene ble opprettet rundt 1070 i Oslo, Nidaros og på Selja. Men Kirken var langt fra noen stor og mektig organisasjon, og prestegjærningen ga ikke mye prestisje.

Bispetene blir undervisningsentra

Bispetene fikk etter hvert også preg av undervisningsentra. Tradisjonelt har de fleste historikere regnet med at de første katedralskoler i Norge ble opprettet etter kardinal Brekespears besøk i 1152/53. Oskar Garstein mener imidlertid de eldste, dvs. Nidaros og Oslo, må være betydelig eldre enn dette. Hans resonnementet er enkelt: For å gjennomføre lovlig og gyldig helgenkåring av St. Olav i Nidaros (1031) og St. Hallvard i Oslo (1050-årene), måtte biskopene ha til rådighet en *Schola Cantorum*, unge menn som var opplært bl.a. i gregoriansk sang og korrekt latinsk uttale. Denne grunnleggende liturgiske opplæring må altså ha skjedd før de to helgenene ble saligkåret, og den kunne bare ha skjedd hos biskopen. Pensum for disse sangskolene ble senere kjernepensum i det som fikk navn av katedralskoler, *Schola Cathedralis*. Da erkebispesetet ble opprettet, ble det bestemt at bispetene skulle ha domkapitler, dvs. prester fast knyttet til bispese-

tet, og ut fra disse miljøene vokste katedralskolene fram. Bispestene ble tyngdepunkter, og biskopene og de geistlige ved bispestolene, ofte utlendinger, sto fram som lærde menn med anseelse og innflytelse.

Disse skolemiljøene ble utover 1100-tallet attraktive for det norske aristokratiet. Både stormenn og deres sønner som ikke skulle overta en gård eller arve et embete hos kongen, så at en kirkelig utdannelse åpnet alternative karriereveier. Eystein Erlendsson med sin aristokratiske bakgrunn representerte derved den nye prestetypen som ble mer vanlig utover 1100-tallet. Og han fikk en bratt karriere etter sin tilbakekomst fra utlandet.

Eystein og kong Inge

Etter forholdsvis få år satt han som sogneprest i Konghelle og var samtidig kong Inge Krokryggs kapellan

ham som "min sønn". Kardinalen så vel at kretsen rundt kong Inge var kirkevennlig og dannet. Kongens lendmann Gregorius Dagsson i Bratsberg etablerte et nonnekloster på Gimsøy og innsatte sin søster som abbedisse; ved Inges hoff lærte unge menn å lese og tale latin. Her fant Brekespear den nødvendige støtte for å opprette erkesetet.

Nidaros blir erkebispesete

Etableringen av erkesetet var omstridt, både nasjonalt og internasjonalt. Blant norske stormenn var det ikke samstemmighet om at landet trengte en erkebiskop. Noen så det som en trussel mot egen maktposisjon, andre mente det var nødvendig for å styrke Kirkens vekst og samtidig hevde landets politiske og kirkelige posisjon i Europas ytterkant. Siden tidlig kristningstid hadde erkebiskopen av Hamburg-Bremen ansvar for landområdene nordover.

Barbarossas politikk var langt mer enn bare en strid mot Kirken, den var en geopolitisk visjon om det totale herredømme over Europa. Alexander satt ikke passiv. Det pågikk over år hektisk diplomatisk aktivitet – og en og annen hestehandel – for å isolere den tyske keiser. En brikke i dette spillet var opprettelse av erkesetet i Nidaros der norske og pavelige interesser falt sammen. Et viktig moment var at Kirken i Norge med dette ble integrert i den universelle kirke.

Erkebiskop Eystein

Opprettelsen kom ikke som et ensidig norsk eller ensidig kirkelig initiativ. Vi kan anta at det gjennom noen år var kontakter før kardinal Nicholas Brekespear kom til Norge senhøstes 1152 og vigslet stavangerbiskopen Jon Birgisson som Norges første erkebiskop i 1153. Jon var en aldrende mann og døde allerede i 1157. I 1153 ble det besluttet at hvert bispesete skulle ha sitt domkapittel hvis fremste oppgave var å velge nye biskoper. Det er usikkert om domkapitlet i Nidaros var ferdig utviklet og funksjonsdyktig så tidlig, så det er godt mulig Sverres saga har rett når den hevder at kong Inge selv var svært delaktig i at Eystein Erlendsson etterfulgte Jon på erkesetet. Valget eller utnevnelsen skjedde trolig i 1158 eller 1159.

Den kirkeprovins Eystein overtok ansvaret for var vidstrakt. Foruten fastlands-Norge omfattet det alle vesterhavsøyene (Færøyene, Shetland, Orknøyene, Hebridene, Island og Grønland). Den som skulle styre dette veldige området, både åndelig og administrativt, måtte ha helt spesielle evner og nådegaver.

(fortsetter neste nummer)

Illustrasjoner fra glassmaleriene i St. Eystein kirke, Bodø.
Foto: p. Marek Chelminiak

Reformpavene tilstrebet åndelig fornyelse innenfor Kirken og klostervesenet, men hadde også en klar oppfatning om at Kirken hadde et ansvar for samfunnet forøvrig og for det enkelte menneskes liv.

og skattemester. Hvorfor Eystein knyttet så tette bånd til krøplingen Inge Krokrygg og holdt avstand til de to andre kongsbrødrene, er ikke godt å si. Slektskapet var én ting, men antagelig så Eystein det samme som kardinal Brekespear: Til tross for at han ble regnet for den klokeste av kongsbrødrene, var kong Øystein gjerrig, og det mislikte nordmennene. Gavmildhet og raushet var dyder man forventet av herskere. Dessuten hadde han tilsynelatende umotivert herjet og plyndret i Skottland og på den engelske vestkysten, noe Kirken mislikte. Kirken mislikte også kong Sigurds adferd. Han var selvrådig og hardsinnet og hadde, selv til konge å være, umåtelig appetitt på kvinner og etterlot seg et tallrikt avkom før han ble drept i 1156, 22 år gammel.

Da kardinalen kom til Norge gikk han sterk i rette med Øystein og Sigurd, og skal ha truet kong Sigurd med bannlysning. Overfor kong Inge var han meget elskverdig og omtalte

Etter hvert som de norske områdene ble kristnet ble imidlertid denne erkebiskopen en fjern figur ettersom mesteparten av misjonsvirksomheten foregikk vestfra, fra England, Skottland og Irland. Og erkebiskopene av Hamburg-Bremen satte aldri sine føtter på norsk jord, verken for å hevde sine rettigheter eller foreta visitaser. I 1103 ble Lund i Skåne (dengang dansk territorium) etablert som erkesete for Norden og Norge.

På kontinentet hadde pavene og de tysk-romerske keisere lenge kivet om hvem som hadde forrang, og om keiser eller pave skulle styre Kirken ved å innsette biskoper. Denne investiturstriden ble forsøkt bilagt med konkordatet i Worms 1121. Men den egenrådige keiser Fredrik Barbarossa (på tronen 1152-90) fortsatte å utfordre pavestolen, og de tyske biskoper, som også var kongelige lendmenn, var lojale mot sin keiser. Han innsatte Victor IV som motpave mot den nylvalgte Alexander III (1159 – 81).

Caritas legger press på klimatoppmøtet i København

Av Peter Kristvik Risholm
Caritas Norge

Landene som er tilsluttet FNs klimakonvensjon arrangerer sitt 15. møte i København fra den 7. til den 18. desember i år. FN-toppmøtets mål er å forhandle fram en klimaavtale som skal gjelde etter at Kyoto-protokollen går ut i 2012. I København må man bli enige om hvor store klimakutt som skal tas og hvordan ansvaret og kuttene skal deles rettferdig. Det vil være rettferdig at de rike, industrialiserte landene tar på seg de største forpliktelsene og hjelper de fattigste til å iverksette tiltak.

MØTET I KØBENHAVN kan være den siste muligheten for å få på plass en internasjonal avtale som løser klimaproblemene.

Matematikken

Selv hvis de globale utslippene opphører i dag, antar forskere at jordens temperatur vil fortsette å stige med 0,5-1 grad i løpet av de nærmeste tiår. På slutten av århundret regner man med at temperaturen har steget med 1,8 grader. Fortsetter vi utslippene som nå, antar man at temperaturen kan øke med 6,4 grader innen 2100. En slik økning gjør at livet slik vi kjenner det på vår planet, ikke kan opprettholdes. Det er imidlertid ikke for sent å begrense økningen av den globale gjennomsnittstemperaturen. Vi kan fremdeles klare å holde den under 2 grader. Men dette krever

To gutter mottar tørre klær av Caritas Manila etter orkanen og flommen tidligere i høst. Den globale oppvarmingen gjør at Filippinene må forberede seg på flere slike stormer og naturkatastrofer i fremtiden. Foto: Caritas

fundamentale endringer i menneskehetens livsførsel.

Københavnsmøtet

På møtet er målet å finne et svar på denne globale utfordringen, og man håper at alle nasjoner kan enes om en ambisiøs avtale. FNs klimasjef Yvo de Boer påpeker at det er fire ting man må finne ut av. Den første er hvor mye de industrialiserte land er villige til å redusere sine utslipp av drivhusgasser. Den andre er hvor mye store utviklingsland som Kina og India er villige til å begrense sine utslipp. For det tredje trenger utviklingsland hjelp i form av penger og teknologi for å redusere og tilpasse seg klimaforandringene, hvordan skal dette finansieres? Det siste punktet man må finne ut av er hvordan man skal styre disse pengene. Hvis Københavnsmøtet leverer på disse punktene, vil det glede Yvo de Boer.

Grow Climate Justice

Mange av dere har deltatt i kampanjen *Grow Climate Justice*. Den retter seg nettopp mot klimatoppmøtet i København og er et initiativ fra samtlige Caritas-organisasjoner i hele verden. I denne kampanjen krevde vi at den norske regjeringen ved FNs klimatoppmøte i København i desember skal tale for rettferdighet i klimaspørsmålet. Regjeringen må arbeide for at befolkningen i den fattige delen

av verden – som har minst skyld i klimaendringene, men rammes først og hardest – skal få oppfylt sin rett til en bærekraftig utvikling. Utviklingslandene må motta tilstrekkelig og sikker støtte til å kunne tilpasse seg konsekvensene av klimaendringene. De rike landene må kutte utslippene av drivhusgassene som forårsaker klimaendringene. Industrialiserte land må forplikte seg til å redusere sine utslipp med mer enn 40 prosent basert på utslippene i 1990 innen 2020. Andre Caritas-organisasjoner har stilt lignende krav til regjeringene i sine land.

Caritas i København

I forbindelse med møtet i København ønsker både Caritas og en rekke andre organisasjoner å vise sitt engasjement for en mer utviklingsvennlig klimapolitikk, og det er derfor planlagt flere økumeniske initiativ for å synliggjøre engasjementet. Caritas Norge har invitert Caritas Uganda, Caritas Zambia og Caritas Honduras, tre av Caritas Norges viktigste samarbeidspartnere, til å delta på møtet i København sammen med en rekke andre Caritas-organisasjoner. Lørdag 12. desember har Friends of the Earth planlagt en folkeflom gjennom en av Københavns største gater, foreløpig regner man med at 3000 aktivister deltar på dette. Senere på dagen er det klart for initiativet Global Day of Action. Det har vært arrangert årlig siden 2005, lagt til samme tid som de årlige møtene med FNs klimasamtaler. Marsjen Global Day of Action arrangerer er planlagt med start i sentrum av København. I tillegg vil den gjennomføres i mange andre byer i verden. Søndag 13. desember klokken 14 arrangeres det en økumenisk feiring i katedralen i København organisert av Danmarks nasjonale felleskirkelige råd.

Caritas og klimaforandringer

Når Caritas snakker om klimaforandringene, handler dette om rettferdighet og etikk. Det handler om rettferdighet fordi det er de fattigste nasjonene som rammes hardest, til tross for at det er de rikeste som har forårsaket klimaforandringene. Det handler om etikk fordi de rike landene må anerkjenne sitt moralske ansvar ved å minske utslippene av klimagasser, og samtidig sørge for økonomi, teknologi og ekspertise for å

hjelpe fattige land til å tilpasse seg et forandret klima.

Til nå har 12 land forpliktet seg til å investere 6,1 milliarder amerikanske dollar i to klimainvesteringsfond sammen med Verdensbanken. Så langt har ikke én dollar blitt satt inn i fondene, og penger som blir gjort tilgjengelig, vil bli gitt i form av lån med føringer på hvordan de brukes. Caritas-medlemsorganisasjoner i de rike landene har derfor en klar rolle når det gjelder å holde regjeringene i sine respektive land ansvarlige for sine løfter. De rikeste landene har lovet rundt 18 milliarder amerikanske dollar i løpet av de siste syv årene, men bare rundt 10% av dette er blitt gitt ut. Og i følge FN trengs det mellom 50 og 70 milliarder amerikanske dollar øyeblikkelig for å hjelpe de fattigste til å tilpasse seg flom, tørke og hetebølger. Innen humanitært arbeid må man i økende grad respondere på menneskeskapt katastrofer, som i stor grad skyldes forandringen av klimaet. Man antar at konfliktnivået i verden vil øke ettersom mange vil få et klima det blir vanskeligere å leve i. Caritas ønsker å legge press på internasjonalt nivå for at klimaproblematikken skal løses nå.

Kyoto-protokollen

Kyoto-protokollen ble underskrevet i Japan i 1997 som en del av Klimakonvensjonen (FN). Forpliktelsen var at de industrialiserte landene totalt skulle redusere sine utslipp med 5,2%. Siden avtalen ble inngått, har utslippene økt.

CICERO

For mer fakta om klimaforandringene, se nettsidene til CICERO – senter for klimaforskning: www.cicero.uio.no

Oslo katolske bispedømme inviterer til

Katolsk Akademi

Teologi ◊ Filosofi ◊ Kultur ◊ Samfunn

Oslo katolske bispedømme kan på nyåret invitere til **Katolsk Akademi** i Mariagården (Akersveien 16, Oslo) en lørdag i måneden. Akademiet er et debattforum hvis oppgave er å sette på dagsorden problemstillinger i skjæringspunktet teologi, filosofi, kultur og samfunn. Målsetningen er å belyse dagsaktuelle og øvrige spørsmål ut fra en katolsk forståelse. Leder for Katolsk Akademi er magister May-Lisbeth Myrhaug.

Biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo vil selv åpne akademiet og fortelle om sine tanker og visjoner rundt det nye tilbudet.

Åpningen finner sted **lørdag den 12. desember kl. 11-15** på Rosahjemmet (Katarinahjemmet, Gjørstadgate 9, Oslo). Det blir foredrag ved professor **Trond Berg Eriksen** om **Dante – Den guddommelige komedie**

Servering av julelogg, kaker og kaffe. På grunn av begrenset plass, er det påmelding til: May-Lisbeth.Myrhaug@katolsk.no.

Alle er hjertelig velkommen!

Program våren 2010

Lørdag 13. februar:
Vatikanet og Europas åndelige fundament ved *Madeleine Fredell OP*

Lørdag 13. mars:
Sigrid Unsets lykkelige år ved biskop *Bernt Eidsvig Can.Reg*

Lørdag 17. april:
Hvordan samtale om Gud i dag ved *Ulf Jonsson SJ*

Lørdag 8. mai:
Opphevelsen av "Jesuittparagrafen" i lengdeperspektiv ved *Øyvind Norderval*

Mer info: www.katolsk.no

I Lars Roar Langslets portrett-bok om venner og forbilder gjennom livet, står **Hallvard Rieber-Mohn**, **John Willem Gran** og **Anne-Lise Knoff** som viktige veivisere for forfatterens katolske tro.

Innb. kr 349,-

I salg i din lokale bokhandel eller på www.pax.no

Fra biskop Berislav Grgic' kalender*

8/12	Jomfru Marias uplettede unnfangelse, Vår Frue, Tromsø: hl. messe
14/12	Tromsø: finansrådsmøte
24/12	Vår Frue, Tromsø: midnattsmesse
25/12	Vår Frue, Tromsø: juledagsmesse
26/12	Karmel, Tromsø: høymesse
27/12	Den hellige families søndag, patronatsfest for Misjonærene av Den hellige familie, Vår Frue, Tromsø: høymesse
2-3/1	I Zagreb
8/1	Betzdorf, Tyskland: P. Nikolaus Zeimet MSF 90 år
10/1	Siegen: kroatisk katolsk misjon
18/1	Tromsø: finansrådsmøte
7/2	Vår Frue, Tromsø: kirkens vigselfest, høymesse

*Å jour per 2. november.

**Nytt om
Navn**

Professor **Janne Haaland Matlary** ble den 1. september utnevnt til medlem av *Det pavelige akademi for sosialvitenskapene*. Akademiet ble opprettet i 1994 av Pave Johannes Paul II. Dets mål er å fremme studiet og fremgangen av sosialvitenskapene; derunder økonomi, sosiologi, jus og statsvitenskap. Matlary er fra før medlem i Det pavelige råd for familien, og Oslo katolske bispedømmes kommisjon for Rettferdighet og fred.

P. Dariusz (Darek) Buras.
Foto: Zuzanna Wojakiewicz

Vestlandet har fått en ny polsk prest. Det er p. **Dariusz (Darek) Buras**, som ankom *St. Paul menighet* i september. Han er i gang med norskundervisning og skal bosette seg i Førde hvorfra han skal ta seg av sjelesorgen ikke bare for polakker, men for alle katolikker i Sogn og Fjordane. Dette innebærer mye reising, men p. Buras er vant til enda større avstander fra sin tid som prest i Kasakhstan. Han ble født 16. november 1971 i Tarnów, Polen, studerte i bispedømmets presteseminar og ble presteviet 31. mai 1998 i Tarnów av biskop Wiktor Skworc. 1998-2000 virket han i Tarnów, i 2000-2002 i Ukraina og i 2002-2007 i Kasakhstan, blant annet som sogneprest og generalvikar i den apostoliske administrasjonen Atyrau og spiritual ved presteseminaret i Karaganda (2006-2007). I 2007-2008 var han spiritual ved den polske bispekonferansens Senter for misjonsformasjon i Warszawa, Polen, mens første halvdel av 2009 ble brukt til studier. Adresse: Hafstadvegen 29, 6800 Førde, mobil 47 46 99 46.

Jolanta Gluksman

Jolanta Gluksman er fra 1. oktober 2009 ansatt i 20% stilling i Oslo katolske bispedømme. Hun kommer til å jobbe med den *polske sjelesorgens informasjonsinitiativ*

for polske arbeidsinnvandrere. Dette inkluderer veiledning i administrative saker, tolking og hjelp med diverse spørsmål som polske arbeidsinnvandrere måtte ha. Jolanta har tidligere vært frivillig medarbeider i den polske nasjonale sjelesorgen. Se også Nyheter inn- og utland på side 20.

Fra venstre: sr. Agnes Nguyen thi Cam Tu, sr. Anna Le thi Thanh Huong (priorinne), sr. Katarina Nguyen thi Phuong Uyen

Fredag 9. oktober kom det 3 nye vietnamesiske søstre, inkludert ny priorinne, til *Søstrene av det Hellige Kors-kongregasjonen* på Hosle. Den nye priorinnen heter sr. **Anna Le thi Thanh Huong**, f. 1948. Hun tar over etter sr. **Ancillamarie Tien Le** som nå har vendt hjem til Vietnam. Quy Nhon-kongregasjonen består dermed av totalt 9 søstre, derav fem på Hosle og fire på Lillestrøm.

Dominikanerinnene på *Katarinahjemmet* i Oslo melder at sr. **Anne Bente Hadland** er blitt gjenvalgt som priorinne, og at hun torsdag 29. oktober aksepterte vervet for en ny treårsperiode. Hun er samtidig innvilget en sabbatsperiode på et halvt år. Rådsmedlemmer er sr. **Katarina Pajchel** og sr. **Ane Elisabet Rør**. Sr. Anne Bente er dermed inne i sin fjerde periode som priorinne på Katarinahjemmet.

Sr. Benedicte Strøm

Lørdag 28. november 2009 avla sr. **Benedicte Strøm** (47) evige løfter hos *St. Josephsøstrene av Cluny* i Irland. Sr. Benedicte, som tidligere tilhørte *St. Josephsøstrene av Chambery*,

vil med dette overføres til *St. Josephsøstrene av Cluny*. For tiden er sr. Benedicte ansvarlig for søstrenes sykehjem i Dublin. Løfteavleggelsen fant sted i Dublin. Etterpå var det mottagelse i klosteret. Besøk provinsens nettsider på www.sjc.ie.

Provinsialrådet i den *polske provins av picpuspatrene* har med virkning fra den 1. november 2009 utnevnt p. **Arne Marco Kirsebom SS.CC.** til superior for picpuspatrene i Norge. Ved det samme dekretet opprettes en kommunitet av picpuspatre på Hønefoss, hvor p. **Pawel Wiech**, p. **Wojciech Kotowski** og p. Arne Marco Kirsebom skal ha tilknytning. P. Kirsebom skal imidlertid fremdeles ha sitt bosted i Oslo, da han tjenestegjør som generalvikar i OKB og sogneprest i *St. Olav menighet*. Kommunitetsdannelsen får heller ingen konsekvenser for p. Wiechs eller p. Kotowskis nåværende pastorale tjeneste i menighet eller polsk nasjonalsjelesorg. Det er i dag syv picpuspatre i Norge.

UTNEVNELSER

Msgr. **Lucjan Skolik** er av biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo, utnevnt til kapellan i *St. Hallvard menighet* i Oslo, i 50% stilling – fra 1. november 2009. Skolik skal ha ansvar for polsk sjelesorg og dåps- og ekteskapskatekese. Han vil også stå for begge de

Msgr. Lucjan Skolik

ukentlige messene på polsk. Msgr. Skolik har siden høsten 2008 hatt sabbatsår hos Elisabethsøstrene i Oslo.

Berislav Grgic, biskop-prelat av Tromsø, har ved et dekret av den 15. oktober 2009 utnevnt Msgr. **Torbjørn Olsen** til økonom i Tromsø stift. Msgr. Olsen ble tatt i ed som økonom under høymessen i Vår Frue kirke i Tromsø den 1. november.

Kristine Maria Almås

Arbeidsutvalget i *Norges Unge Katolikker* ansatte den 12. november **Kristine Maria Almås** som ny organisasjonskonsulent. Kristine Maria (23), som opprinnelig er fra Mosjøen, har lang fartstid i

organisasjonen. Hun var deltidsansatt barne- og ungdomsarbeider i St. Olav menighet i Oslo 1. september 2006-1. september 2008. Det siste året har hun jobbet i Disney World i Florida. Hun har utdannelse med grunnfag i drama og teaterkommunikasjon fra Dronning Mauds Minne Høgskole, mellomfag i dramaturgi og fortellerkunst, og bachelor i drama og teaterkommunikasjon fra Høgskolen i Oslo.

Kristine Maria overtar jobben etter **Ståle Wilhelmsen**, som har vært organisasjonskonsulent i NUK siden januar 2007.

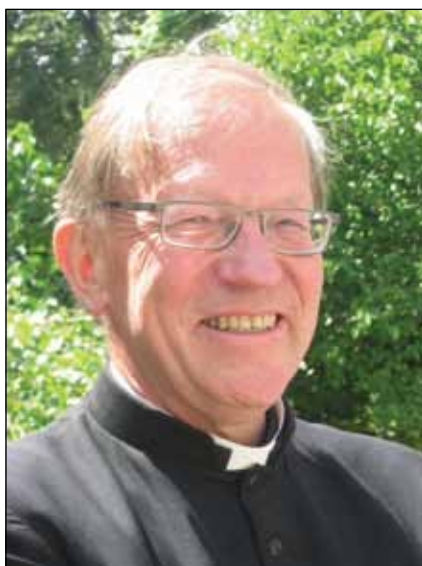
Diakonvielser i OKB

I januar diakonvies to av Oslo katolske bispedømmes prestestudenter, **Per Kverne** og **Nguyen Duc Khiem**. Den høytidelige diakonvielsen finner sted i **St. Olav domkirke lørdag den 2. januar kl. 12.00**, og det er biskop Bernt Eidsvig Can.Reg. av Oslo som presiderer.

Nguyen Duc Khiem ble født den 27. desember 1980 i Binh Tuy i bispedømmet Phan Thiet i Vietnam. Han kom til Norge i 1989 og vokste opp i Stavanger. Han har studert ved Høgskolen i Stavanger og er ingeniør med bachelor i maskin. Han har vært aktiv innen Caritas, katekese, Fransiscus-chor, bønnegruppe og TTNTT. Nguyen Duc Khiem begynte studiene som prestekandidat for Oslo katolske bispedømme i Allen Hall høsten 2004 og har gjort hele studieløpet, inkludert menighetspraksisen, i London, hvor han fortsatt studerer. Han ble innsatt som lektor av biskop Eidsvig i Allen Hall 14. mai 2006 og som akolytt av hjelpebiskop

John Arnold, Westminster, den 2. februar 2008, også i Allen Hall. Han ble tildelt ordinasjonskandidaturet i Allen Hall av biskop Eidsvig 25. oktober 2008.

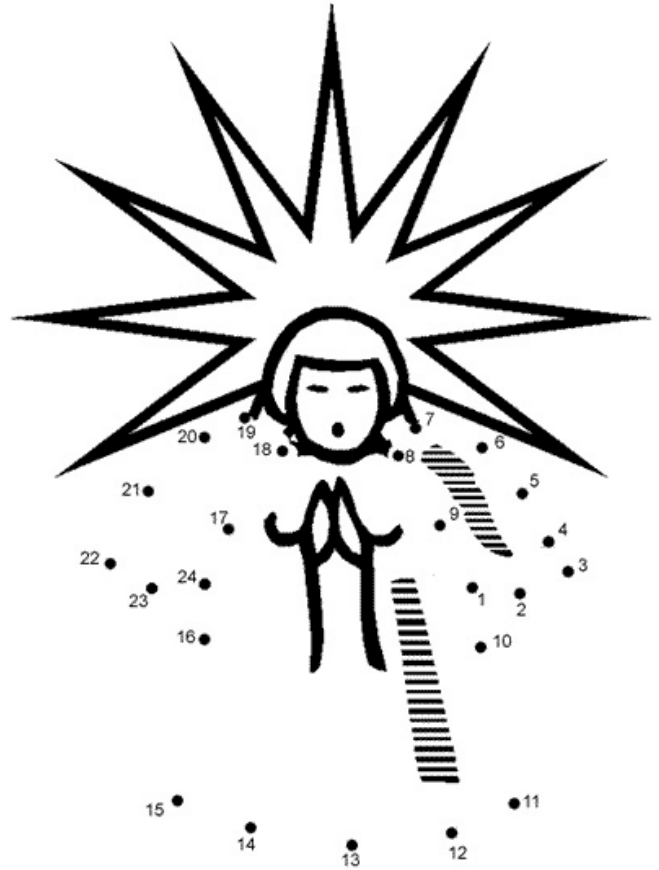
Per Kverne ble født i Oslo 1. april 1945. Han er Magister artium i sanskrit, Universitetet i Oslo, 1970 og Dr. philos. (Universitetet i Oslo) 1973. Var Universitetslektor i religionshistorie, Universitetet i Bergen, 1970-1975 og professor i religionshistorie ved Universitetet i Oslo 1975-2007. Han ble tatt opp i Den katolske kirkes fulle fellesskap 15. juni 1998. Per Kverne er enkemann med voksne barn. Han var en tid tilknyttet bispedømmets program for utdanning av permanente diakoner, men ble høsten 2008 tatt opp som prestekandidat for Oslo katolske bispedømme tilknyttet St. Eystein presteseminar. Han har fulgt studier ved

Det teologiske menighetsfakultet i Oslo og Institut Catholique i Paris. Biskop Eidsvig tildelte ham ordinasjonskandidaturet 25. mars i år og innsatte ham som lektor den 24. juni og akolytt den 29. juni.

Oppgave 1

Nå i adventstiden forbereder vi oss til jul, da vi feirer Jesusbarnets fødsel – at han kom til oss mennesker. I advent minnes vi derfor blant annet at engelen Gabriel kom til Maria med et budskap og sa: “Du skal få et barn, og du skal gi ham navnet Jesus”. Maria svarte ja til dette, og derfor kunne Jesus komme til verden. Tegn ferdig engelen ved å følge punktene fra 1 til 24.

Oppgave 2

Da Jesus var født, kom det engler til hyrdene som gjette sauer på markene utenfor Betlehem. Englene sa til hyrdene:

Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en _____.

(Luk 2,12)

Bokstavene i ordene ved siden av rutene under er stokket om. Fyll ut med de riktige ordene og finn ut hvilket ord som skal stå på linjen over ved hjelp av tallene under bokstavene.

skoe	☐	☐	☐	☐	
		1			
njstere	☐	☐	☐	☐	☐
				2	
rhdye	☐	☐	☐	☐	☐
		3			
ybba	☐	☐	☐	☐	
	4	5			
negle	☐	☐	☐	☐	☐
			6		

Baby
Engel
Sjferne
Okse
Hyrde

Hint
Ordene som skal stå i rutene er:

Kateketkonferanse med impulser utenfra

Denne høstens kateketkonferanse gikk av stabelen lørdag 17. oktober hos Kateketisk Senter i Oslo. Med oss som deltagere hadde vi kateketer fra menighetene i Drammen, Oslo, Fredrikstad, Askim, Moss, Stavanger, Hamar, Porsgrunn og Arendal. Også tamilsk og polsk katekese i Oslo var representert med kateketer, noe vi synes er spesielt gledelig.

HOVEDTEMAET denne gangen var *katekese i andre land*. Sr. Agnes Lalu OP, dominikanerinne på Katarinahjemmet i Oslo, åpnet konferansen med et foredrag om katekese blant de fattige på Filippinene, som er hennes hjemland. Deretter foredro Delphin Rashid Ndziko fra Larvik om sine erfaringer med katekese i Afrika. Delphin Ndziko kommer fra Kongo, som er et land med en stor majoritet av katolikker, men han har også levd og virket som kateket i flere andre afrikanske land. Etterpå svarte han på spørsmål fra salen, og det var tydelig at dette er et tema som engasjerer mange. Kateketene fikk veldig god kontakt med Delphin Ndziko, og det var svært hyggelig å få ha ham på besøk for å fortelle.

Etter en lunsjpause var det gruppearbeid med spørsmål om *lærebøkene* som Kateketisk Senter utgir og om *menighetskatekesens samarbeid og kontakt med foreldrene*. Vi på Kateketisk Senter fikk med dette inn mange og gode innspill, som vi tar med oss i vårt videre arbeid.

Vi vil takke alle som deltok på denne kateketkonferansen, og håper at vi neste gang – våren 2010 – vil få med kateketer fra alle menighetene, og også alle de nasjonale gruppene som har egne katekeseordninger i OKB.

– Camilla Cselenyi, Kateketisk Senter

Jeanne Perego (tekst)
Donata Dal Molin Casagrande (illustrasjon)

Max og Benedikt

– en blåtrost forteller om paven hverdag

St. Olav forlag 2009

Kr. 179.-

ISBN 978-82-7024-220-7

Max er en blåtrost som bor i Peterskirken kuppel. Der observerer han alt som skjer og har særlig tatt interesse for én person, nemlig pave Benedikt XVI. Max forteller barna om hva paven driver med hele dagen og hva som er viktig for ham. På fornøylig, men solid vis, og med morsomme og vakre illustrasjoner, får barna innblikk i paven hverdag: audienser, møter, skriving, reiser, musikk etc. *Max og Benedikt* har blitt en internasjonal suksess for katolske barn og er en oppfølger av bestselgeren *Joseph and Chico*.

Regina Doman (tekst)
Ben Hatke (illustrasjon)

En engel i vannet

St. Olav forlag 2009

Kr. 149.-

ISBN 978-82-7024-222-1

Et lite barn vokser i mors mage, utforsker vannet og snakker med sin verneengel.

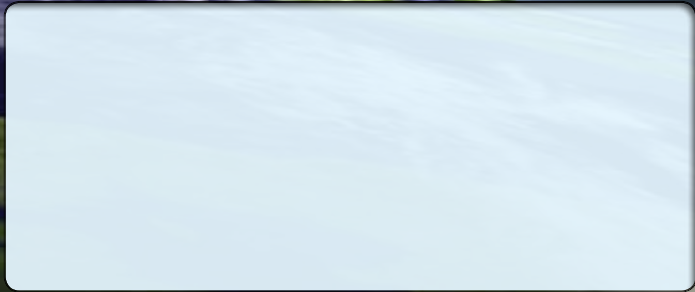
En usedvanlig vakkert illustrert historie om veien fra unnfangelse til fødsel. Boken gir barn og foreldre mulighet til å undre seg over livets mysterium og trygghet på at vi alle har vår egen engel – som var hos oss allerede da vi svømte i vannet i mors mage.

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender*

7-9/12	Klosterneuburg
12/12	Åpning av katolsk akademi
19/12	Retrett for St. Olav domkirkes (Oslo) frivillige medarbeidere
29/12-1/1	I Trondheim
2/1	Diakonviser av Per Kværne og Khiem Duc Nguyen, St. Olav domkirke, Oslo
10-11/1	Visitat i St. Magnus menighet, Lillestrøm
14-23/1	I Vietnam
24/1	Messe på Akershus slott
28/1	Messe og årlig middag for OKBs presteskap
31/1	Maria Lysmesse, St. Josephs kirke, Oslo
1-4/2	I USA
5-8/2	I Trondheim
13/2	Katolsk akademi
14-15/2	Visitat i St. Birgitta menighet, Fredrikstad
24/2	Møte i Den nordiske bispekonferanses permanente råd, København
27-28/2	Visitat med sogneprestinnsettelse av p. Joseph Lam Cong Luong i St. Joseph menighet, Haugesund

*Å jour per 2. november.

NORGE

P. P.

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

Ved flytting vennligst påfør ny
adresse og returner bladet til:
Akersveien 5, 0177 Oslo

Benedictus

Sakarjas lovsang

Velsignet være Herren, Israels Gud,
for han har sett til sitt folk og løst det ut.
Han har oppreist for oss en kraft til frelse
i sin tjener Davids ætt;
slik han lovet fra fordum
gjennom sine hellige profeters munn:
Å frelse oss fra våre fiender
og fra deres hånd som hater oss;
vise miskunn mot våre fedre når han minnes
sin hellige pakt,
den ed han svor Abraham, vår far,
å gi oss å tjene ham uten frykt,
fridd fra våre fienders hender,
i hellighet og rettferd for hans åsyn
alle våre dager.
Også du, barn, skal kalles profet for den Høyeste.
Du skal gå forut for Herren og rydde hans veier,
for å gi hans folk kunnskap om frelsen
gjennom syndenes forlatelse,
ved vår Guds barmhjertighet og miskunn
som vil la solrenning fra det høye gjeste oss,
for å åpenbare seg for dem som sitter i mørke
og dødens skygge,
og styre våre skritt inn på fredens vei.

(Luk 1,68-79)